

Stenogramm

XIV Riigikogu, I Istungjärk, täiskogu korraline istung

Neljapäev, 30.05.2019, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:04 Riigikogu otsuse "Eesti keele õppe arengu probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (3 OE) teine lugemine

2. 11:12 Riigikogu otsuse "Rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (4 OE) teine lugemine

3. 11:54 Riigikogu otsuse "Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (17 OE) esimene lugemine

4. 11:58 Riigikogu otsuse "Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (18 OE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tere hommikust, austatud Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu I istungjärku 7. töönädala neljapäevast istungit. Kõigepealt on võimalus üle anda arupärimisi ja eelnõusid. Palun, Heljo Pikhof!

10:00 Heljo Pikhof

Austatud juhataja! Head ametikaaslased! Annan sotsiaaldemokraatide nimel üle seaduseelnõu, mis tõstab 2020. aasta 1. aprillist erakorraliselt pensione, et paraneks vanemaealiste inimeste elujärg. Kuigi keskmine vanaduspension on viimase nelja aastaga tõusnud 100 euro võrra, ei ole väga paljude inimeste pensionipõlve sissetulek piisav. Eurostati andmetel hoiab Eesti alates 2014. aastast Euroopa Liidus liidrirolli vaesusriskis elavate eakate osakaalu poolest. 2017. aastal elas 65-aastastest ja vanematest tervelt 41,2% vaesusriskis. Iga-aastane indekseerimine pensionäre vaesusest ei päästa, seda on võimalik saavutada üksnes erakorralise pensionitõusu abil.

Riigikogu 2019. aasta valimistel küsisid peaaegu kõik valituks osutunud erakonnad valijatelt mandaati erakorraliseks pensionitõusuks. Sotsiaaldemokraadid küsisid toetust pensionitõusule kooskõlas palkade ja hindade kasvuga ning plaanile tõsta keskmine pension 700 eurole kuus.

Sotsiaaldemokraatide ammu välja mõeldud malli järgi peab esiteks suurendama pensioni baasosa 100 euro võrra, sedasi annaks indekseerimine nelja aastaga keskmiseks vanaduspensioniks 700 eurot. See aitaks edasi ka väikese pensioni saajaid ning neidki, kes pole kuldses keskeas endale töökohta või uut töökohta leidnud ja on läinud ennetähtaegse, st kärbitud vanaduspensionile peale. Eelnõuga kavandame rahvapensioni tõstmist 60 euro võrra. Hinnanguliselt nõuab lisapensionitõus riigieelarvest 200 miljonit eurot. Ärme petame oma valijaid, lugupeetud rahvasaadikud, ja tõstame erakorraliselt pensione juba järgmise aasta 1. aprillist. Aitäh!

10:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem eelnõude ja arupärimiste üleandmise soove ei ole. Olen vastu võtnud ühe eelnõu.

Riigikogu juhatus menetleb seda töö- ja kodukorra seaduse kohaselt.

Nüüd teated. Täna pärast täiskogu istungi lõppu toimub siin istungisaalis metsanduse toetusrühma asutamise koosolek, mille kokkukutsuja on Heiki Hepner. Kohaloleku kontroll.

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks registreeris ennast 79 Riigikogu liiget, puudub 22.

1. 10:04 Riigikogu otsuse "Eesti keele õppe arengu probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (3 OE) teine lugemine

10:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme tänase päevakorra juurde. Meil on neli päevakorrapunkti. Esimene on Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Eesti keele õppe arengu probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (3 OE) teine lugemine. Ma palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Paul Puustusmaa.

10:04 Paul Puustusmaa

Hea juhataja! Austatud kolleegid! Mul on hea meel viibida teie ees ettekandega. Kõigepealt menetlusest juhtivkomisjonis, põhiseaduskomisjonis, esimese ja teise lugemise vahel. Keskerakonna fraktsioon, Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon ning Isamaa fraktsioon esitasid k.a 30. aprillil Riigikogu otsuse eelnõu, millega moodustatakse eesti keele õppe arengu probleemkomisjon. Eelnõu esimene lugemine toimus 27. mail, siis tehti ettepanek määrata muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 28. mai kell 9. Ühtegi muudatusettepanekut selleks ajaks ei esitatud. Eelnõu teise lugemise arutelu toimus põhiseaduskomisjonis k.a 28. mail. Komisjon ise otsustas teha ühe muudatusettepaneku, mis on põhimõtteliselt redaktsiooniline. See johtub ühtselt õigusloome praktikast ja ettepanek on sõnastada eelnõu esimese punkti teine lause samamoodi, nagu on komisjoni koosseisu moodustamise alus erikomisjonide puhul, ehk komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige. Kui vaadata algset teksti, siis oli seal toodud väljend "pariteetsuse printsiibi alusel". Mõistlikum, viisakam ja ilusam on tõepoolest, kui pariteetsus on asendatud ja nüüd on sõnastus järgmine: "komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige". Komisjon vaatas üle ka keeleteimetaja tehtud keelelised muudatused ja kiitis teise lugemise teksti heaks. Põhimõtteliselt ei ole selle komisjoni moodustamise juures mitte mingit sisulist ega olemuslikku muudatust tehtud, on lihtsalt mõningad puhtalt keelelised täpsustused. Komisjon tegi juba 7. mail ettepaneku, et kui esimene lugemine 27. mail lõpetatakse, siis võtta eelnõu teiseks lugemiseks Riigikogu täiskogu päevakorda k.a 30. mail. 28. mai istungil otsustas komisjon teha ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada ja panna eelnõu lõpphääletusele. Aitäh!

10:07 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja, teile küsimusi ei ole. Vabandust! On küsimusi. Tõnis Mölder, palun!

10:07 Tõnis Mölder

Aitäh, hea istungi juhataja! Hea ettekandja! Mul on selline küsimus: kas komisjonis tõstataks päevakorda ka see, et kuna tegemist on probleemkomisjoniga, mille teema haakub väga paljude teiste komisjonidega, eelkõige sotsiaalkomisjoniga, siis kuidas hakkavad need kaks komisjoni tulevikus omavahel koostööd tegema, nii et me jõuaksime mingi aja pärast siia suurde saali ikkagi väga hea ja võimalikult tugeva dokumendiga?

10:07 Paul Puustusmaa

Võin öelda, et teise lugemise arutelul seda küsimust komisjonis ei arutatud, meil olid seal puhttehnilised asjad. Aga kui ma nüüd õigesti mäletan, siis tol korral, kui Mihhail Stalnuhhin vastas küsimustele, käsitleti ka seda teemat ja leiti, et see töö ja koostöö toimib igal juhul. Nii et ma saan ainult nii öelda.

10:08 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Taavi Rõivas, palun!

10:08 Taavi Rõivas

Aitäh, austatud Riigikogu aseesimees! Hea ettekandja! Põhiseaduskomisjonis oli meil ju päris palju arutelu ka selle üle, kas senised probleemkomisjonid on olnud efektiivsed või mitte, ja seal oli ka erinevaid arvamusi. Kuidas teie hinnang on? Kas olukorras, kus riigil on raha puudu ja räägitakse, et igalt poolt tuleb kärpida, on otstarbekas luua sellist komisjoni, mis vähemasti põhiseaduskomisjoni liikmete hinnangul on küsitava efektiivsusega, koos kaasnevate lisakuludega?

10:09 Paul Puustusmaa

Täna küsimuse eest! Komisjonis arutati ka otstarbeküsimust. Üldiselt leiti, et see on otstarbekas ja mitte mingit negatiivset mõju sellele ei ole.

10:09 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

10:09 Jürgen Ligi

Aitäh! Tahaks täitsa teada seda, kuidas te seda arutasite. Uudised on selle kohta, et teadusraha ei kasva ja palgad ei tõuse järgmisel aastal, aga Riigikogu teeb endale järjekordse ametikoha. Mina küll tean põhjust – koalitsioonilepingus puudub igasugune ambitsioon kehtestada eestikeelset haridust. Ja see siin on vastukäik. Teeme komisjoni, moodustame komisjoni, mis näiliselt tegeleb sarnase asjaga. Õelge nüüd, millal hakkab koalitsioon üle minema eestikeelsele haridusele. Keele arengu küsimus ei ole kindlasti poliitikute pärusmaa. Millal tuleb eestikeelne haridus?

10:10 Paul Puustusmaa

Aitäh, hea küsija! Ma pean siiski möönma, et põhiseaduskomisjon seda küsimust ei arutanud.

10:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

10:10 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra Riigikogu aseesimees! Austatud ettekandja! Minu küsimus on väga otsekohene. Kas see on umbusaldusavaldus Haridus- ja Teadusministeeriumile ning kultuurikomisjonile, kes ei saa oma tööga hakkama? Ja te mainisite, et see justkui ei maksa mitte midagi. Missugused on ikkagi selle komisjoni moodustamise tegelikud kulud?

10:10 Paul Puustusmaa

No ma usun, et seda umbusaldusavalduse küsimust nüüd minule esitada ei ole kindlasti päris asjakohane. Aga komisjoni kulude kohta ma kahjuks hetkel vastata ei suuda.

10:10 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Vilja Toomast, palun!

10:10 Vilja Toomast

Aitäh! Ma küsin nüüd komisjoni ettekandjalt üle, kuna ma kuulun ise sellesse põhiseaduskomisjoni. Loomulikult me arutasime seda Tõnis Möldri küsimust. Ma ei tea, kus te sel hetkel olite, aga ettekandjana oleks võinud seda ikkagi märgata. Me arutasime seda sellisel kujul, et sotsiaalkomisjon saab alati kutsuda probleemkomisjoni läbirääkimistele või aruandmisele – ükskõik, kuidas me seda nimetame –, aga me ei pane seda komisjoni moodustamise ettepanekutesse sisse. Täna on selgunud, et sotsiaalkomisjon on oma ettepaneku tagasi võtnud. Ma ei tea, kus te sel ajal viibisite.

10:11 Paul Puustusmaa

Täna täpsustuse eest! See küsimus on nüüd siis ühtlasi selge.

10:11 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Taavi Rõivas, palun!

10:11 Taavi Rõivas

Aitäh! Hea ettekandja! Tuletan meelde, et me komisjonis arutasime väga põhjalikult ka seda, et kui üks komisjon peaks tegelema eesti keelega, siis võiks ka selle komisjoni nimi olla korrektses ja mittekantseliitlikus eesti keeles. Tegelikult tõusetus ka see teema, et see komisjon ei peaks tegelema mitte ainult eesti keele õppega, vaid just nimelt eesti keeles õppega, mis on teadupärast kaks erinevat

asja. Selleks, et eestikeelne haridus saaks kogu Eestis valdavaks, on vaja tegeleda just nimelt eesti keeles õppega, mitte eesti keele õppega kas ema- või võõrkeelena. Teie ja komisjoni enamus või koalitsiooniliikmed olid seda meelt, et see peab olema just nimelt eesti keele õpe, mitte eesti keeles õpe või eestikeelse hariduse küsimus. Miks nii?

10:12 Paul Puustusmaa

Täna küsimuse eest! Kõigepealt sellest pealkirjast. Jah, selles mõttes õige märkus, et komisjoni nimetus on praeguseks muudetud täpsemaks ja suupärasemaks: eesti keele õppe arengu probleemkomisjon. Enne, algses versioonis oli see pisut kohmakam: Riigikogu probleemkomisjon eesti keele õppe arenguga tegelemiseks. Ja tõepoolest on õige ka see, et komisjonis arutati päris põhjalikult, isegi võib-olla natukene tuliselt seda küsimust, millega see komisjon tegelema hakkab – kas see on keeleõpe või eesti keeles õpe. Mina sain aru niimoodi, et kandvaks jäi ikkagi see mõte, et me räägime eelkõige eesti keele õpetamisest, mitte eesti keeles õppimisest.

10:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Signe Kivi, palun!

10:13 Signe Kivi

Aitäh, hea juhataja! Lugupeetud ettekandja! Tunnen huvi, kas komisjonis oli juttu ka sellest – Riigikogu on ju eelmise koosseisu ajal samuti moodustanud mitmeid probleemkomisjone –, milliseid ühiskonnas olulisi probleeme on probleemkomisjonid suutnud lahendada ja mis ettepanekuid teha. Oleks huvitav teada. Suur aitäh!

10:14 Paul Puustusmaa

Sellist põhjalikumat arutelu seal ei olnud.

10:14 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kalle Palling, palun!

10:14 Kalle Palling

Aitäh! Austatud ettekandja! Ma tulen siiski tagasi selle juurde, millest kolleeg Ligi alustas. Viimastel päevadel on väga palju räägitud sellest, et raha ei ole. Lihtsalt ütlen, et kui raha ei ole, siis päriselt ei olegi. Siis ei ole raha ka selleks, et teha parteilastele ametikohti juurde. Võib-olla te uue liikmena ei tea, aga komisjoni esimees ja aseesimees saavad sõita Riigikogu hoovi, aseesimehel on umbes 500-eurone palgalisa ja komisjoni esimehel umbes 1000-eurone palgalisa. Mõelge nüüd, millise näoga te vaatate otsa nendele päästjatele ja politseinikele, kelle palgatõus sellel aastal teie valitsuse tõttu ära jääb. Äkki on ikkagi juhatajal võimalik nüüd võtta vaheaeg ja täpsustada, kui suur on see kulu, mis kaasneb nende komisjonide loomisega, sest austatud eelnõu ettekandja sellele vastata ei osanud. See oli vist üks üle-eelmine küsimus, mis oli täpselt selle kohta. Nii et palun võtke vaheaeg ja öelge meile, kui suur on selle päevakorrapunkti juures arutatava komisjoni algatamise kulu. Tegelikult on meil ju ka järgmine päevakorrapunkt täpselt samast vallast, et te loote lihtsalt enda inimestele ametikohti. Mitte mingit sisu nendel komisjonidel ju ei ole.

10:15 Paul Puustusmaa

Täna, hea kolleeg! Ma luban, et ma mõtlen sellele, aga vaheaja võtmist ma ei pea otstarbekaks.

10:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Heljo Pikhof, palun! Heljo Pikhof ei viibi saalis, läheme edasi. Hanno Pevkur, palun!

10:16 Hanno Pevkur

Täna! Hea Paul! Me komisjonis tõepoolest arutasime erinevaid teemasid. Muuhulgas tõstsin mina teema, et tegelikult, kui üldse oleks kuidagi õigustatud selle komisjoni moodustamine, siis võiks sellele

nimeks panna "Eestikeelsele õppele ülemineku probleemkomisjon". Seda ettepanekut komisjon ei toetanud. Äkki ütled oma isikliku arvamuse. Kas sina toetad seda, et me räägime ikkagi eestikeelsele õppele üleminekust ja selle teemaga tegelemise vajadusest?

10:16 Paul Puustusmaa

Aitäh, hea küsija! Mina toetan praegu olemasolevat ettepanekut "Eesti keele õppe arengu probleemkomisjon".

10:16 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrei Korobeinik, palun!

10:16 Andrei Korobeinik

Aitäh! Hea ettekandja! Siin kõlasid heade kolleegide Hanno ja Taavi tähelepanekud. Nemad on justkui teinud ettepaneku komisjoni nime muutmiseks, aga enamik pole seda toetanud. Mina viibisin ka komisjoni istungil ja pärast tutvusin protokolliga, aga pole küll näinud seal ühtegi hääletust sel teemal. Millel põhineb sinu arvates nende väide, et enamik seda ei toetanud? Mulle tundus, et see otsus sündis justkui konsensuslikult.

10:17 Paul Puustusmaa

Ma loodan, et ma ei eksi, aga kui ma õigesti mäletan, siis seda küsimust sai arutatud ja seal oli erinevaid mõtteid. Aga sellist väidet, et see ei olnud konsensuslik otsus ja et ta lõpptekstis sellisena ei oleks, ma küll kinnitada ei saa.

10:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Maris Lauri, palun!

10:17 Maris Lauri

Aitäh, hea istungi juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma läheksin filoloogiasse. Keelel on alati väga tähtis osa, sest kui keeles ei olda täpsed, siis võidakse väga valesti asjast aru saada. Ja nüüd ma loen siit – tegelikult juba alguses oli see lugu –, et "eesti keele õppe arenguga tegelemiseks". Mina saan aru, et see komisjon tegeleb arengu- ja õppe arengu teemadega. Kas see komisjon hakkab tegelema sellega, et ütleb ülikoolidele ja teistele koolidele ette, kuidas ja millise meetodikaga nad peaksid eesti keelt õpetama?

10:18 Paul Puustusmaa

Täna küsimuse eest! Tegelikult on siin eelnõus ka komisjoni ülesanded ära toodud. Mina saan aru, et punktides 2.1–2.6 on piisavalt ammendav loetelu, mis peaks andma vastuse teie küsimusele.

10:18 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

10:18 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Mind pehmelt öeldes üllatab see, et te ei tea, mis on selle otsuse eelnõu kulu riigieelarve jaoks. See, et te seda summat ei tea, ei ole iseenesest üldse mitte nii suur probleem, sest te olete vist ka esimest korda siin puldis, aga vaat see, et te ei ole valmis seda selgeks tegema, on minu jaoks ikka täiesti üllatav. Kas teie jaoks on normaalne, et otsuse ja seaduse eelnõud, mis jõuavad siia saali, ei peagi sisaldama endas tegelikku kulu, palju see riigieelarve jaoks tähendab? Kui te olete sellel seisukohal, siis ei olegi vaja ka üllatuda sellest seisust, kuhu valitsus on nüüdseks oma eelarve ja eelarvestrateegiaga jõudnud.

10:19 Paul Puustusmaa

Täna, hea küsija! Täpsustuseks muidugi nii palju, et ma olen siin juba kolmandat korda, mitte esimest korda. Aga teil on võimalik oma hääle selle toetuseks anda või mitte anda. Kui te leiate, et see ei ole piisav, see on halb või see on ebakohane, siis te saate oma nupuvajutusega seda väljendada.

10:19 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Liina Kersna, palun!

10:19 Liina Kersna

Suur tänu! Ma jätkan Maris Lauri algatatud teemat. Kas te siiski võiksite meile enne hääletamist üle korrata, mis probleem meil on eesti keele õppe arenguga? Mis probleemi te täpsemalt lahendate?

10:20 Paul Puustusmaa

Kui meil oli esimene lugemine, siis oli siin puldis Mihhail Stalnuhhin, kes selgitas põhjalikult kõiki probleeme ja vastas küsimustele. Mina mõistsin seda tookord täiesti üheselt, see oli arusaadav, mõistetav ja selle kohta ei tohiks rohkem küsimusi olla. Mul ei oleks ehk päris õige hakata praegu Stalnuhhini seisukohti üle rääkima. Küll aga rõhutan veel kord, et komisjoni ülesanded, mis on ära toodud punktides 2.1–2.6, on minu seisukohalt üsna ammendavad ja selged. Sealt selgub, mis probleemidega tuleb tegeleda ja kuidas need asjad peavad käima.

10:20 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hanno Pevkur, palun!

10:20 Hanno Pevkur

Aitäh! Ma kasutan seda hetke, et täpsustada ka Andrei Korobeiniku küsimust. Tõepoolest, meil ei olnud hääletust, kuid komisjoni nimi oli väga pikalt arutelu all, samamoodi minu ettepanek eestikeelsele õppele üleminekuks ja selle probleemiga tegelemiseks. Tõesti, hääletuseni me ei jõudnud. Aga ma küsin, hea komisjoni liige, selle kohta, et arvestades kõiki neid küsimusi oleks ehk paslik võtta 10 minutit vaheaega ja põhiseaduskomisjonil kiiresti koguneda – ehkki komisjoni esimeest ma praegu saalis ei näe – ning teha selgeks kulud jm küsimused, siis oleks võimalik selle küsimuse juurde tagasi tulla. Mis te sellest arvate?

10:21 Paul Puustusmaa

Aitäh, hea küsija! Mina isiklikult ei pea seda vajalikuks.

10:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kalle Palling, palun!

10:21 Kalle Palling

Aitäh! Mina isiklikult pean väga vajalikuks, et me teame, mis on selle komisjoni ja järgmises päevakorrapunktis arutatava komisjoni loomisega kaasnevad kulud, sest viimastel päevadel me loeme meediast iga päev, kuidas valitsusliikmetele on antud suured kärpekorraldused kätte ja väga paljud inimesed üle Eesti kannatavad selle pärast, aga teie loote siin ametikohti juurde. No see on alles üks osa sellest. Teine osa on see, et meil on Riigikogus hunnik alatisi komisjone ja komisjonide päevakorrad on üsna paindlikud, neid seab peamiselt komisjoni esimees. Nii et kui kultuurikomisjoni esimees Aadu Must – tutvustan teile, Aadu Must on kultuurikomisjoni esimees – tahaks päriselt eesti keele küsimustega tegeleda, siis ta saab panna selle teema korduvalt ja korduvalt kultuurikomisjoni päevakorda. Saab koguneda ka suvel, kui Riigikogu liikmed tavaliselt ei kogune komisjoni istungitele jne. Ei ole vaja luua uut komisjoni lihtsalt selleks, et neljale inimesele märgatav palgatõus tekitada.

10:23 Paul Puustusmaa

Aitäh! Ma austan sügavalt teie seisukohta. Tõepoolest on teil võimalik oma seisukohta väljendada hääletamisel ja komisjoni moodustamist kas kinnitada või mitte. Ma saan aru, et te olete selle komisjoni vastu. Teil on võimalus vastavalt hääletada.

10:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Maris Lauri, palun!

10:23 Maris Lauri

Aitäh! Mul on kaks asja. Esiteks, lugupeetud ettekandja, mul tekib tunne, et te ise ka ei tea, mis on selle komisjoni eesmärk või miks seda moodustatakse, sellepärast te ei taha seda kuidagi välja öelda. Siin niimoodi mitte vastates oma kolleegide küsimustele näitate te tegelikult välja lugupidamatust. Teine aspekt on see, et kui komisjoni nimetus on ükskõik, siis me võiksime ju selle komisjoni nimeks panna ka lehmakasvatamise komisjon, sest te ütlete, et seletuskirjas on kõik kirjas, mida ta peaks tegema.

10:24 Paul Puustusmaa

Aitäh! See nüüd ilmselt ei olnud küsimus, küll aga ma annan vastused. Kõigepealt, rääkides selle komisjoni nimetusest, siis nagu eelnevalt ütlesin, seda arutati ja leiti, et praegune versioon, mis kõlab "eesti keele õppe arengu probleemkomisjon", on keeleliselt parem. Mis puutub komisjoni ülesannetesse, siis jah, tõepoolest, võimalik, et oleks pidanud ette lugema need konkreetsed ülesanded, mis on ära toodud siin moodustamise otsuse juures, aga ma arvasin, et mõistlikum oleks neid mitte ette lugeda, kuivõrd te olete sellega tutvunud. Teil on võimalik ka praegu sellega tutvuda, leiate selle sealt tagant riiuli pealt või ka EMS-i kaudu.

Aga kui te tõesti peate vajalikuks, ma võin need ülesanded ette lugeda. Et see asi oleks lahendatud ja et ei saaks rääkida mitteastumisest, ma loen need ette. Komisjoni ülesanne on: eesti keelega seotud riiklike poliitikate põhialuste, valdkonna arengukavade ja programmide hetkeseisu uurimine ning ettepanekute tegemine kvaliteetse eesti keele õppe tagamiseks ajakohaste õppevahendite, õppekavade ja metoodikate ettevalmistamise kaudu; eesti keelega seotud huvigruppidega kohtumine ja nende kaasamine; rahaliste ressursside planeerimise ja kasutamise analüüsimine ning ettepanekute tegemine; vajadusel ettepanekute tegemine seaduste muutmiseks; samuti praeguste ja varasemate tegevuste mõju ning nende jätkusuutlikkuse hindamine; teiste riikide keelepoliitikate ja kogemuste uurimine ning selle põhjal ettepanekute tegemine vastavate poliitikate täiendamiseks.

10:25 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

10:25 Jürgen Ligi

Aitäh! Selle põhjal, mis te nüüd ette lugesite, ma annan teile nõu. Kui tulevad jälle lollid küsimused, et mis probleemi me lahendame jne, siis vastake lihtsalt: meil on siin kahe inimese probleem, kaks inimest tahavad saada ministripalka, seni veel ei saa. Teiseks, meil on siin see probleem, et keegi räägib kogu aeg eestikeelsest haridusest, ja seda saab lahendada niimoodi, et moodustame komisjoni, mis räägib hoopis eesti keele õppest. Kas põhiseaduskomisjonis keegi üldse tõstatas teema, et meil on siin enne ka eesti keelt õpetatud ja järeldus on olnud selline: eesti keele õpe üksi ei lahenda ühiskonna sotsiaalset probleemi, vaja on eestikeelset õpet? Kas komisjon sel teemal ka mõtteid vahetas?

10:26 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Jah, neid mõtteid vahetati. See arutelu oli sõbralik ja vastuvõetud seisukohad peegelduvad kõnealuses dokumendis.

10:26 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

10:26 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Mida ma peaks tegema, kui riigieelarve kontrolli erikomisjoni juht Jürgen Ligi kutsus meie komisjoni esimese istungi kokku täna kell 10.15, aga praegu Reformierakonna kolleegid aina küsivad? Kas ma tohiks minna sellele komisjoni esimesele istungile või peaks veel siin ootama?

10:27 Paul Puustusmaa

Aitäh! Ma ei saa sellele küsimusele vastata.

10:27 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Seda küsimust ilmselt põhiseaduskomisjon ei arutanud. Urmas Kruuse, palun!

10:27 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Mõni hetk tagasi lugesite meile ette need eesmärgid, mis sellel komisjonil on. Sealt tuleb üsna selgelt välja, et te kavatsete ülikoolide ning teadus- ja haridusasutuste töö üle võtta. Sellepärast on ka arusaadav, miks teadusraha põhimõtteliselt ei jõuagi 1%-ni SKT-st. Aga mulle tundub, et teid ei ole valgustatud, mismoodi on need probleemkomisjonid siin Riigikogus toimunud. Ja üks kurblooline fakt on see, et paljud nendest ei ole jõudnud tulemuseni. Viimane näiteks oli seotud rahvastikuküsimustega ja see oli samamoodi koalitsiooni välja käidud komisjon, aga lõpptulemust, millest ka ühiskond väga suurt kasu saaks, tegelikult ei ole. Kas te arutasite seda küsimust, kuidas sellised komisjonid varem on tööd teinud ja mis on olnud selle tulemus? Ehk mõttekuse küsimus.

10:28 Paul Puustusmaa

Täna küsimuse eest! Jaa, on õige, et arutati ka neid küsimusi, mis käsitlesid eelnevaid komisjone ja seda, miks oli nende töö kas rohkem või vähem perspektiivikas või tulemuslik. Seda kindlasti arutati. Aga see seisukoht, nagu püütaks selle komisjoniga üle võtta õppetööd ülikoolides, on üsna meelevaldne, seda ma siit küll järeldada ei saa.

10:29 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Signe Kivi, palun!

10:29 Signe Kivi

Aitäh! Teie vastusest Urmas Kruusele ma sain aru, et see oli osaliselt vastus ka minu esimesele küsimusele. Tegelikult ei ole päris kindel, kas niisugused probleemkomisjonid suudavad siiski tõstatada ja lahendada probleeme, mis ühiskonna ees on ja milleks meil on siin olemas alalised komisjonid. Aga Riigikogu saalis küsisin ma Mihhail Stalnuhhini käest, kas seda probleemkomisjoni on vaja selleks, et näidata, kui palju on Eestis probleeme – ja muidugi neid on –, nii et me siiski ei saa lähiajal üle minna eestikeelsele üldisele haridusele. Mida teie vastate sellele küsimusele?

10:30 Paul Puustusmaa

Vabandust, nüüd ma ei saanud küsimusest täpselt aru. See viimane täpsustus oli siis, et kas seda komisjoni oleks vaja selleks, et ... Kuidas see lõpp oli? (S. Kivi kõneleb saalist.) Jah, aitäh, hea küsija! Täheandab, kindlasti ei ole selle komisjoni eesmärk näidata ühiskonnale, et meil on nii palju probleeme ja sellepärast me ei saa minna üle eestikeelsele haridusele. Vastupidi. Selle komisjoni eesmärk on pigem kaasa aidata, et see üleminek toimuks võimalikult kiiresti ja mõistlikult. Ja ka eelmise küsimusega seonduvalt võib öelda, et kui sellelaadseid varasemaid samme arutati, siis mööndi, et poliitiliste mängude mõjul ei ole tulemused olnud piisavalt efektiivsed. Aga me loodame, et sedakorda on komisjoni töö positiivsem, tugevam ja mõjusam.

10:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Liina Kersna, palun!

10:31 Liina Kersna

Suur tänu! Need ülesanded, mida te meile siin sellest eelnõust ette lugesite, on väga otseselt kultuurikomisjoni pärusmaa. Mind huvitabki, miks ei võiks nende teemadega tegeleda alaline komisjon, kultuurikomisjon. Millist lisandväärtust see probleemkomisjon võiks anda selle väidetava probleemi lahendamisel?

10:31 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Ma saan taas kinnitada seda, et põhiseaduskomisjonis ei arutatud seda küsimust selle nurga alt, kas selle töö kattuks mõne teise komisjoni ülesannetega või et miks me seda üldse arutame, parem anname selle mõne teise komisjoni valdkonda vms. Selliseid küsimusi põhiseaduskomisjonis ei arutatud.

10:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kristen Michal, palun!

10:31 Kristen Michal

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Me oskame sellest eelnõu tekstist välja lugeda, mida siis tehniliselt justkui teha tahetakse, ja sellest oleme ka aru saanud, et tekivad uued ametikohad. Minu küsimus on aga natukene sisulisem, äkki te siiski püüate seda avada. Kui me 2017. aastal tõstasime küsimuse, et eestikeelne õpe võiks alata lasteaiast, siis oli minu mäletamist mööda poliitilisi jõude, kes ütlesid meile, et käed eemale lastest jne. Siinsamas Riigikogus on esinenud ka keeleteadlasi, kes on öelnud, et üleminek 3–5 aastaga on võimalik. Te viitasite ka poliitilistele mängudele. Mänginud on aga valdavalt ainult üks erakond, kellega te olete parajasti koalitsioonis. Mis on nüüd EKRE, Isamaa ja Keskerakonna ühisosa eestikeelsele õppele ülemineku otsustamisel? Äkki te püüate seda kirjeldada.

10:32 Paul Puustusmaa

Täna küsimuse eest! Kõigepealt, mul on hea meel öelda siin välja oma väga isiklik seisukoht. Eesti keelele üleminek alates lasteaiast, mida te isegi mainisite, minule personaalselt väga meeldib. Aga loodava probleemkomisjoni juures ei olnud arutelu all kindlasti mitte ainult EKRE seisukoht eesti keele arengu suhtes. Nii et seda seost ma siin praegu otseselt ei näe.

10:33 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrei Korobeinik, palun!

10:33 Andrei Korobeinik

Aitäh! Hea ettekandja! Te siin olete pakkunud viidet poliitilistele mängudele ja kommenteerinud eri erakondade seisukohti. Te olete aga puldis põhiseaduskomisjoni esindajana. Kas tõepoolest sellest oli komisjonis juttu ja ma pole lihtsalt seda tähele pannud?

10:34 Paul Puustusmaa

Sain küsimusest aru selliselt, et kas komisjonis oli juttu poliitilistest mängudest. Oli vist selline küsimus? Sellist arutelu, kas tegemist on poliitiliste mängudega, komisjonis ei olnud.

10:34 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Sutt, palun!

10:34 Andres Sutt

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Kui ma sain teist õigesti aru, siis te ütlesite ühele küsimusele vastuseks, et põhiseaduskomisjonis ei arutatud võimalikku kattuvust teiste komisjonide tööga. See vastus sunnib mind küsima, miks te seda ei arutanud.

10:34 Paul Puustusmaa

Jään sellele küsimusele vastuse võlgu.

10:34 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kaja Kallas, palun!

10:34 Kaja Kallas

Aitäh! Hea ettekandja! Siin selles otsuse eelnõus öeldakse, et komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige. Mis juhtub siis, kui mõni fraktsioon sinna oma liiget ei määra? Kas see Riigikogu komisjon siis saab töötada või ei saa?

10:35 Paul Puustusmaa

Ma usun, et sellist olukorda tõenäoliselt ei saagi tekkida, et fraktsioon ei suuda ühtegi liiget määrata. Nii et ma usun, et see ei ole puhttehniliselt võimalik.

10:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Nüüd me võime minna menetlusega edasi. Avan läbirääkimised. Mihhail Stalnuhhin, palun! 5 + 3 minutit.

10:35 Mihhail Stalnuhhin

Härta juhataja! Lugupeetud kolleegid, eriti Reformierakonna fraktsioonist! Mul tekkis siin vahepeal nende esimeste nädalate jooksul selline tunne, et midagi oleks nagu muutunud. Praegu ma veendusin, et mitte midagi pole muutunud. Arvestades seda, et kõigist neist, kes küsimusi esitasid, oli esmaspäeval saalis ainult austatud kolleeg Signe Kivi – teid, teisi, ju ei olnud siin –, ma kordan mõned asjad üle. Palun vabandust neilt, kes on seda kõike juba kuulnud paar päeva tagasi.

On olemas kehtiv olukord. Kas siin saalis on keegi, kes ütleb, et see ei ole probleem? Tõenäoliselt selliseid ei ole, muidu meil ei oleks neid debatte. Mis probleemid need on? Üks probleem: keeleteadlased, keelepraktikud on rääkinud 30 aastat tagasi, et õpet on vaja alustada lasteaiast. Mina kui Narva keelekeskuses kümne aasta jooksul praktiseerinud eesti keele õpetaja olen rääkinud seda peaaegu terve elu. Praegune olukord on selline, nagu ma esmaspäevalgi rääkisin, et näiteks Narvas on ainus lasteaed, kus õpetatakse korralikult eesti keelt, Päikene. Sinna on tohutu järjekord. Miks? Miks ei ole õpikuid, metoodikat ja ettevalmistatud õpetajaid teistes lasteaedades? Ja ma arvan, muuseas, et mitte ainult Narvas pole see probleem, see ei ole mitte ainult Ida-Virumaal nii. Veidi kõrgem tase – põhikool. Sellel kevadel ma olin ükskord juuksuris – vabandage, et nii delikaatsed üksikasjad! – ja kuulasin, kuidas meister rääkis teda oodanud tütreaga. Tütar tuletas talle meelde, et, emme, kas sa pole unustanud eesti keele eest raha ära maksta. Tundsin muidugi huvi. Selgus, et tüdruk õpib koolis, kus õpetatakse eesti keelt, aga õhtul käib sama õpetaja juures ja samas koolis eesti keele praktilistel kursustel, mille eest on vaja maksta lisaraha. Kas see ei ole probleem? Kui ma sellest rääkisin, Tallinnasse tulles, siis öeldi mulle, et see on levinud praktika. Õelge nüüd mulle, et seda probleemi ei ole.

Järgmine probleem: 1389 tundi eesti keelt, praktikumid, täienduskursused pluss suvised keelelaagrid jne. Kas te olete rahul selle eesti keelega, mida räägivad vene kooli lõpetajad? Tähendab, on probleem. Miks? Ma võiks pikalt veel mitmest asjast rääkida. Näiteks sellest, et mõned hindavad seda raha, mis on keeleprobleemi lahendamiseks 30 aastaga ära raisatud, kümnetes miljonites, mõned räägivad sadadest miljonitest eurodest. Kus see on ja mida see andnud on? Tähendab, kui teie ei näe selles kõiges probleemi ja soovite liikuda edasi nii, et lasteaias poleks seda eesti keeles õpet ja koolis oleks see selline, mis nõuab õhtuti lisaraha eest õppimist, et raisatakse raha keelekursustele, mis ei anna mitte kellelegi mitte midagi – jumala pärast, kui te probleemi ei näe! Kui te näete probleemi ja hakkate, ma ütleks, täie veendumusega rääkima, et see on ju kultuurikomisjoni rida, siis – palun vabandust! – kas see on sellest koosseisust alates kultuurikomisjoni rida või on see siiski olnud umbes viimase 26 aasta jooksul kultuurikomisjoni rida? See on alati nii olnud. Ja mina näiteks arvan, et kui eelmise veerandsajandi jooksul pole mitte keegi seda teemat algatanud ega sellega tõsiselt tegelenud, siis ei tegele ka edaspidi. Kui te ei näe selles probleemi, siis muidugi hääletage vastu. Hääletage vastu, olge tublid, ja näidake, et ei ole vaja kõiki neid lahendusi otsida. Pärast ma viin teid Rahva Raamatusse või Apollosse, läheme riiuli juurde, ma võtan riiulilt ühe sõnastiku, teen lahti ja hakkan teile näitama trüki- ja grammatikavigu. Mul on üks näidis, kust ma leidsin üle 200 vea. Õppematerjalid! Miks meil on olnud 30 aastat selline olukord?

Lugupeetud kolleegid! Ma saan aru, et see debatt on pigem poliitiline. Ma saan aru, muidugi, et teil on vaja leida selles kas või midagi halba. Aga mul kui eesti filoloogil on, vaat, siin juba kõik need probleemid. (Näitab käega, et tal on kõrini.) Ma ei suuda nendelesamadele korralikele, väga headele eesti keele õpetajatele selgitada, miks riik kogu selle hunnikuga ei tegele. Ja tegelikult on olemas soov üritada midagigi ära teha, nii et nelja aasta pärast saaks öelda: see on meie tehtud, meie tegime seda. Kusjuures see ei ole raha raiskamine. Mina usun, et kui võtta asja süsteemselt ja põhimõtteliselt, siis pigem hoiab see kokku väga suurt, ma ütleks, tohutut raha. Nii et tehke oma valik. Kas te olete selle poolt, et kunagi räägiks siiski kogu Eesti elanikkond eesti keelt? Siis ma usun, et te toetate selle probleemkomisjoni loomist. Kui te olete selle vastu ja toetate segregatsiooni, siis hääletage vastu. Aitäh!

10:43 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Riho Breivel, palun!

10:43 Riho Breivel

Austatud juhataja! Head Riigikogu liikmed! Mina olen noor Riigikogu liige, aga enamikuga teist olen kohtunud ja asju ajanud ikka juba aastate ja aastate jooksul. Ja oleme sellest samast probleemist rääkinud, kui ma olin piirivalvejuht, maavanem või ka koolidirektor. Nagu ka Mihhail ütles, 26 aastat on selle asjaga tegeldud, 26 aastat on sellest räägitud, 26 aastat on ministritel, haridusministritel olnud võimalus neid asju lahendada. Ei ole lahendatud siiani. Nüüd te heidate ette sellele koalitsioonile, et miks te seda asja lahendada hakkate. Hakkame lahendada. Loomulikult me tahaksime kõike veel kiiremini lahendada kui meie partnerid, aga ma tean, et iga asi võtab aega ja ka keeleõpe võtab teatud aja. Loomulikult tuleb juba lasteaiast hakata selle asjaga peale. Ma toetan muidugi igati eelkõneleja seisukohti, sest ka temaga oleme me neid asju väga palju arutanud. Vigu on alati tehtud. Loomulikult, poliitikud on sellised toredad inimesed, kes tahavad alati naabrist paremad olla, aga keeleõppe seisukohalt olgem mõistlikud, lahendame selle probleemi ära. Midagi pole teha, me peame jõudma selleni, et me saame eesti keele Eestimaal prioriteediks. Mõelgem meie keele, meie rahva ja meie kultuuri säilimise peale. Kõige paremat teile!

10:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kaja Kallas, palun!

10:46 Kaja Kallas

Austatud Riigikogu aseesimees! Head kolleegid! Kuulasin härra Stalnuhhini ettekannet ja selles mõttes ühes asjas me oleme kõik ühel nõul: see, et Eestis on inimesed, kes eesti keelt ei räägi, et Eestis on inimesed, kes õpivad muus keeles ega õpi eesti keelt sellisel tasemel, et nad saaksid edaspidi töötada, õppida kõrgharidusasutustes või toimetada, on probleem. Probleemiga me oleme ju absoluutselt nõus. Küsimus on lihtsalt selles, mida me selle lahendamiseks teeme. Kui teie, head koalitsiooniliikmed, soovite tõepoolest seda probleemi lahendada, siis – ma ütlen seda uutele Riigikogu liikmetele – vana tõde on see, et kui sa soovid midagi lahendada, siis eralda selleks raha riigieelarvest ja hakka seda probleemi lahendama. Kui ei soovi, tee selleks komisjon, tee selleks töörühm ja hakka lihtsalt sooja õhku võngutama. See on see, mille vastu meie praegu oleme. Meie oleme selle poolt, et selle probleemiga tegeleda, aga selleks peab olema riigi eelarvestrateegia, selleks peab olema riigieelarves ette nähtud raha, et töötada välja meetodika, õpetada õpetajaid ja kogu eesti keele õpet korraldada. Seda ei ole. On lihtsalt probleemkomisjoni tegemine. Ja mis on võib-olla veel eriti küüniline, probleemkomisjoni abitööjõud ehk ametnikud, kes hakkavad seal töötama, tulevad ju sisukomisjonidest ja selle arvel saavad nad nüüd teha vähem tööd n-ö päris komisjonides. Nii et probleem on olemas, sellega me oleme kõik nõus, lihtsalt meie leiame, et ei ole vaja teha mingit erikomisjoni, selleks et keegi saaks kõrgemat palka, ning mängida töötegemist ja probleemi lahendamist. Seda ei ole vaja. Aitäh!

10:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jaak Madison, palun!

10:48 Jaak Madison

Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Mulle väga meeldib, et debatt on elav, sest küsimus on ju väga oluline: kuidas parandada eesti keele õpet, kuidas kiirendada eestikeelsele õppele üleminekut. Ja mul on väga hea meel, et põhimõtteliselt on siin saalis konsensus – kõik fraktsioonid ja erakonnad nõustuvad sellega, et seda tuleb arendada ja tuleb jõuda eestikeelse õppeni. Hoolimata sellest, et on väga küüniline, et üks erakond, kes oli valitsuses 17 aastat, ei jõudnud probleemi ära lahendada. Mis seal ikka. Hoolimata sellest, et siin mõnes erakonnas on olnud mitu endist haridus- ja teadusministrit, kes absoluutselt ei käsitlenud seda teemat siis, kui selleks oli aeg. Ja veel küünilisem on see, et siin saalis on inimesi, kes arvavad, et parlamendil pole selles küsimuses mitte mingit rolli. Las valitsus teeb, las panevad eelarvest raha juurde, las maksavad! Mina küll sellega nõus ei ole. Ma ei ole sellega nõus, et niivõrd olulises küsimuses nagu eestikeelsele õppele üleminek või eesti keele õppe arendamine ei ole parlamendil mitte mingit rolli. Kui keegi väidab, et see peaks olema osa kultuurikomisjonist, siis see on totaalne poliitiline valik. Siiani on seda rõhutatud eraldiseisva küsimusena, mida ei maeta kuskile olemasoleva alalise komisjoni töökoormuse alla, et las ta kuskil seal olla, las tegelevad natukene. See on niivõrd oluline probleem, millega tulebki tegelda probleemkomisjoni tasemel. Kui keegi on sellele vastu, siis mis seal ikka. Äkki on küsimus prioriteetides, kas nende jaoks on eesti keel piisavalt oluline asi, et seda probleemi lahendada probleemkomisjoni tasemel, või ei ole see piisavalt oluline küsimus.

Kas keegi arvab, et koalitsioonis on üksmeel või ühesugune arusaam sellest, millises tempos või kui kiiresti peaks minema saajaprotsendiliselt üle eestikeelsele õppele? Loomulikult ei ole. Kui kõik oleks täpselt samal seisukohal, siis ma arvan, et ei oleks mitte mingit vahet ka erinevatel erakondadel. See ongi koalitsioonilepingu mõte, et leitakse kompromiss. Kompromissi tasakaalukoht on see, millega kõik nõustuvad – vist nõustub ka opositsioon –, et parandada tuleb õppevahendite kättesaadavust, meetodikat ja õpetajate lisakoolitamist. See on see eeltöö, mida tuleb teha selleks, et üleüldse minna üle saajaprotsendilisele eestikeelsele õppele. Seega, ma ei saa väga hästi aru sellest hädaldamisest või kiusust, et miks see probleemkomisjon on halb ja mida ta peaks ikka hoopis teistmoodi tegelema. Mina ootaks konstruktiivset koostööd, kus on kõikide fraktsioonide esindajad olemas komisjonis, ettepanekute esitamist ja konkreetset ka valitsusele surve avaldamist, sest parlamendi ülesanne peabki olema anda ministriumile kätte suunised-juhised, kuidas seda probleemi tuleks lahendada. Nii peaks töötama parlamentaarne demokraatia. Aitäh!

10:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kalle Palling, palun!

10:51 Kalle Palling

Austatud juhataja! Head kolleegid! Kõigepealt ma palun kolm minutit lisaega.

10:52 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

5 + 3 minutit, palun!

10:52 Kalle Palling

Aitäh! Eelkõneleja jutust jäi mulje, et Riigikogu alatised komisjonid tegelevad tühiste asjadega. Kohe, kui on mõni päris probleem, siis tuleb luua erikomisjon. Tuletan meelde, et lisaks eesti keelele üleminekule on meil veel väga tõsised teemad olnud minevikus, näiteks, millised on meie valikud energeetikas. Ma usun, et praegu on üks tõsisemaid teemasid, millega me peame tegelema, võitlus kliimamuutuste vastu. Ma ei kujutaks hästi ette, et me keskkonnakomisjonis sooviksime kliimamuutuste vastase võitluse delegeerida mingile erikomisjonile. Tõesti, seda võiks kaaluda, aga ma usun, et selle asemel, et koguneda ühe korra nädalas, nagu keskkonnakomisjon teeb, võib vabalt kokku tulla kolm korda nädalas või kas või istungivabadel nädalatel, võtta see endale fookusteemaks, keskenduda sellele ja leida lahendus. Ei ole vaja luua erikomisjoni selleks, et tegeleda eestikeelsele haridusele üleminekuiga. Viimase kahe aasta jooksul on opositsioonierakonnad vähemalt kahel korral teinud ettepaneku anda valitsusele ülesanne luua tegevuskava eestikeelsele haridusele üleminekuks. Needsamad erakonnad, kes praegu seda probleemkomisjoni loovad, vajutasid punast nuppu ühel korral ja teisel korral. Mõned läksid häbi silmis siit saalist välja, aga põhimõtteliselt oldi sellele ettepanekule vastu. Just sellelesamale ettepaneku printsiibile, mida eelkõneleja Jaak Madison siin selgitas, et tulebki töötada välja meetodid, anda parlamendi arvamus valitsusele sisuliselt tööülesandeks ja teha need asjad ära. Aga neid asju on võimalik teha hoopis teistmoodi. Küsimus ei ole üldse selles, milline on parim võimalik viis eestikeelsele haridusele üleminekuks. Absoluutselt ei alaväärista seda teemat, sellega tulebki süvitsi tegeleda. Aga sellisel kujul, nagu seda siin täna plaanitakse, ei ole sellel mitte mingisugust mõtet.

Kuna juhataja ei võtnud vaheaega ega selgitanud välja, mis on ühe erikomisjoni loomise kulu, käisin mina vahepeal korra saalist väljas, tegin paar telefonikõnet ja sain teada, et üldjoontes on tegemist kirvemeetodiga. Ühe erikomisjoni loomise eelarve on 100 000 eurot aastas. Seda on ikkagi päris palju. Peale selle, nii nagu kolleeg Kaja Kallas ütles, kannatavad tavaliselt alatised komisjonid, sest *staff* võetakse ju nendest komisjonidest. Kes tahaks tulla tööle avalikku sektorisse ajutisele töökohale erikomisjonis? Ega see värbamine ei ole tänapäeval üldsegi lihtne ja Riigikogu Kantselei inimesed näevad sellega väga kurja vaeva. Nii et mõelgem korraks, head kolleegid. Me saame tõesti tulla appi siin Aadu Mustale, Heidy Purgale ja kultuurikomisjonile, et komisjoni korraliste ja erakorraliste istungite raames kutsuda kokku parimad spetsialistid ja vajaduse korral võib seda 100 000 eurot kaasata mõne välisekspertiisi tellimiseks, mitte aga nelja ametikoha loomiseks. Mitte lisahüvede loomiseks nendelesamadele poliitikutele, kes eelmistel kordadel – kahel korral vähemalt – on hääletanud eestikeelsele haridusele ülemineku ja valitsusele ülesande andmisele vastu. Täielik silmakirjalikkus! Suur tänu!

10:55 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aadu Must, palun!

10:56 Aadu Must

Austatud juhataja! Head kolleegid! No ma ei saanud jätta siia pulti tulemata, kuna kolleeg Kalle Palling kogu aeg tahab, et ma midagi räägiksin. Ma siis püüan ka rääkida. Kõigepealt seda, et kultuurikomisjoni teemade ring on tõesti lai. Ja ta on lai sellepärast, et eelmise tosina aasta jooksul on olnud terve hulk probleeme, millest on palju räägitud, aga mitte midagi ei ole ära tehtud. Ma võin meenutada seda, et kultuurikomisjon pidi üles võtma sellised asjad, mille kohta arvati, et nendega ei olegi vaja Eestis tegelda. Näiteks, mulle meeldib ka kõrgharidus, aga selle kõrval võtsime ette kutsehariduse, mis lonkas ikka kõiki jalgu, nii palju kui tal neid on. Või võtame puuetega laste koolitamise probleemid ja mitmed muud asjad.

Siin oli juba juttu komisjoni töökorraldusest, milliseid töökohti teha ja milliseid mitte teha. Ma ütlen, et seda me oleme ka arutanud päris põhjalikult. Nähtavasti on tõesti otstarbekas selleks, et ei tekiks mõttetut dubleerimist, nii et üks komisjon – n-ö suur ja päris komisjon, nagu Kalle Palling ütleb – ei teeks täpselt sedasama, mida teeb erikomisjon, panna tehnilisele personalile koormust juurde ja vähemalt osaliselt oleks see kultuurikomisjoni töötajate teenindada. Aga see on detail.

Tegelikult ei räägita täna siin ju sellest, mis asi on üks komisjon vms, vaid küsimus on eesti keele õpetamise, eesti keelele ülemineku kahes erinevas meetodis. Neist üks on see, mida pakub välja Reformierakond: kiire ratsaväerünnakuga võtame vastu otsuse ja teatame, et vahepealset tegemata tööd ei ole olemas, homsest peale ongi meil kõik hästi ja nii me teeme. Vaadake stenogrammi, seal on ilusasti kirjas, kuidas Jürgen Ligi eelmise koosseisu ajal räägib: "Jah, ma tunnistan, et vahepeal asjaga ei ole tegeletud." Ta julges isegi endale tuhka pähe raputada ja öelda, et ka tema ajal on midagi sellist juhtunud.

Või veel. Meil on olnud juttu sellest, et kas me teeme mingit tõsist tööd või sisulist tööd. Ma vaatasin huvi pärast – teate, arhiivinduse professor ikkagi, mulle meeldib dokumente lugeda –, millega on tegelenud Reformierakond oma valitsemise ajal. Tuleb välja, et tegelikult ju eesti keele õpetamise strateegia töötati välja, tehti leping ja Püssi lillepood – vaatame stenogrammist järele, kui soovite, selle kohta on ka arupärimine – lahendas juba selle asja ära. Pärast seda rääkida, et ei, Riigikogu komisjoni ei ole vaja, kõlab ikka kuidagi väga kummaliselt küll.

Me võime selle asja üle vaielda. Ma olen seisukohal: erikomisjon peab tegelema nende asjadega, mida parlament loeb väga tähtsateks ja väga olulisteks. Kuivõrd viimasel ajal on ka Reformierakond rõhutanud, et tegemist on ülitähtsa küsimusega, ei ole mõtet teha niimoodi, et kõigepealt teeme midagi valmis ja pärast hakkame arutama, mis välja tuli. Praegu on erikomisjoni loomine otstarbekas, selleks et pärast tõepoolest temalt juba tegevusperioodi lõpul nõudlikult aru küsida ja vaadata, kas ülesanded on siis täidetud või seda ei ole mitte tehtud. Püssi lillepood või Riigikogu erikomisjon on erineva kapatsiteedi ja mõjujõuga institutsioonid, selles mõttes tegeleme asjaga ja toetame vastava erikomisjoni moodustamist. Aitäh!

10:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Maria Jufereva-Skuratovski, palun!

11:00 Maria Jufereva-Skuratovski

Head kolleegid! Mina esindan siin venekeelset elanikkonda ja mina tunnen seda probleemi tõepoolest seestpoolt. Mina jälgin neid debatte, ütleme, koolis õppimisest saadik. Ja mina olen veendunud selles, et tõepoolest on vaja luua selline komisjon, sest on vaja välja töötada strateegiad, mis aitaks lõppkokkuvõttes õpetada vene keelt kõnelevatele lastele eesti keele selgeks. See on tõepoolest väga oluline ja vajalik. Me peame arvestama ka sellega, et meil on väga väike riik ja kõige suurem väärtus on haritud inimesed. Siiamaani aga on venekeelsetes koolides päris palju probleeme, sh metoodikaga. Sellepärast mina pean vajalikuks ja õigeks, et selle probleemiga tegeleksid ka filoloogid, spetsialistid ja pedagoogid, mitte ainult poliitikud. Aga poliitikud saavad seda ideed toetada ja mina kutsun teid üles toetama sellise komisjoni loomist. Aitäh!

11:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Valdo Randpere, palun!

11:01 Valdo Randpere

Aitäh! Lisaaega pole vaja. Mul palju eriti öelda ei ole, aga ma mõtlesin, et kõik räägivad, räägin ka natukene. Öeldi, et küll on hea, kui on erikomisjon, siis on pärast võimalik kellegi käest nõudlikult aru pärida, et mida te teinud olete. Eelmises koosseisus oli meil ka üks erikomisjon, mis tegeles rahvastiku taastootmise teemadega. Kas me oleme neilt nõudlikult aru pärinud või saime mingi tulemuse sellest? Tuhkagi! See komisjon loodi täpselt selleks, et mõni keskerakondlane saaks omale töökoha. Ja praegu me näeme täpselt samasugust tendentsi: me teeme erikomisjoni selleks, et maksta kõrgemat palka ja anda poliitikutele natukene mingeid soodustusi.

Ma võin tuua kaks näidet, rahvusvahelist. Kui oli küüditamine, 1949. aastal, siis saadeti inimesi Siberisse. Ma olen rääkinud nende eesti inimestega, kes olid tol ajal noored, viis tüdrukut, kes ei osanud sõnagi vene keelt. Neile anti koolis esimesel päeval venekeelne õpik kätte ja see oli kogu keelekümbelus. Poole aasta pärast rääkisid nad vene keelt täiesti puhtalt. Mina ise põgenesin Eestist ära päris tükk aega tagasi juba, 1984. aastal. Läksin Rootsi, ei osanud sõnagi rootsi keelt. Ei olnud seal ühtegi parlamendikomisjoni, mitte midagi, aga mul oli esimesest päevast selge: ma pean selle keele selgeks õppima, kui ma tahan selles ühiskonnas hästi hakkama saada. Aasta pärast mul tekkis rohkem vaba aega ja mõtlesin, et lähen keelekursustele. Mind ei võetud sinna, sest ma tegin sisseastumisproovi ja selle peale öeldi, et sa oskad liiga hästi. Ja ometi ma ei ole kaugeltki mitte väga andekas inimene, ma ise arvan nii.

Tegelikult ei alga keeleõpe peale mitte mingist erikomisjonist ega mingist teeseldud asendustegevusest. See algab peale sellest, et need inimesed, poliitikud, kes on vene päritolu ja ise räägivad väga head eesti keelt, võtaks ükskord ennast kokku ja annaks ka ühiskonnale signaali: ainuke põhjus, et meie oleme poliitikas nii kaugemale jõudnud, on see, et me oskame hästi eesti keelt. Ja kui teie, vene noored, tahate ka kusagile jõuda siin ühiskonnas, õppige eesti keel ära, see on tähtis. Aga siiamani me näeme küll üsna tihti meediaväljades selliseid väljaütlemisi, et eesti keel on väljasurev keel, mingi tagatoakeel, Euroopa kolukamber ja mis iganes. Võtke ennast kokku ja öelge oma kaasmaalastele: "Õppige ära eesti keel!" Sellest algab väga palju. Ja siis teeme siin ühe otsuse, mitte ei moodusta mingit probleemkomisjoni, mis lihtsalt veeretab aega ja raha edasi, aga pärast ei ole võimalik mitte kelleltki mitte mingit aru pärida. Aitäh!

11:04 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kas Taavi Rõivasel on sõnavõtt kohapealt? Aga palun!

11:04 Taavi Rõivas

Aitäh, hea juhataja! Ma soovin ära klaarida ühe teema ja eksiarmuse, mis osal siin sõna võtnutel näib olevat. Nimelt, mitmed sõnavõtjad on öelnud, justkui oleks selle komisjoni ülesanne eestikeelsele haridusele üleminekuga tegelemine. Põhiseaduskomisjonis, kus me seda eelnõu menetlesime, küsisin ma mitmel korral, kas on tehtud täheviiga, sellepärast et see komisjon tegeleb eesti keele õppega, mitte eesti keeles õppega ehk eestikeelse haridusega, ja mulle kinnitati, et see on algataja ja komisjoni kindel soov, et tegeldakse just nimelt keeleõppega. Ehk siis eesti keele õpe kas ema- või võõrkeelena – seda ei täpsustatud –, mitte aga eestikeelsele haridusele üleminek. See oli põhiseaduskomisjoni selge sõnum. Kui me sooviksime tegeleda sellega, et Eestis läheks haridus eestikeelseks, siis tuleks teha sarnane eelnõu, millest kolleeg Kalle Palling rääkis, et anda valitsusele ülesanne. Selle aga hääletasid nii Isamaa kui ka Keskerakond eelmises koosseisus korduvalt maha. Kui päriselt on soov minna üle eestikeelsele õppele, siis sellise eelnõu võiks nüüd teha ja valitsusele see ülesanne anda. Ja juhin tähelepanu, head kolleegid, et kell on kuus minutit 11 läbi, meie maja ees algas teadlaste pikett sellepärast, et raha ei ole. Meie siin aga arutame, et võiks eraldada 100 000 küpsistele. Minu meelest võiks meil praegu piinlik olla. Aitäh!

11:06 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Oudekki Loone, palun!

11:06 Oudekki Loone

Head kolleegid! Selle arutelu käigus oli näha kahte tüüpi sõnavõtte. Mõned inimesed arvavad, et Eestimaal võiks eesti keel olla *lingua franca* – see keel, milles me omavahel suhtleme, see keel, milles avalikkuses kõneldakse, keel, mille me võtame kasutusele siis, kui me üksteist ei tunne ja meil ei ole millegipärast mingit muud keelt, mida me omavahel eelistame. Automaatne avalikkuse keel. Ja me peame oluliseks, et see riik, mille *lingua franca* on eesti keel, mille riigikeel on eesti keel, võtaks tõsiselt küsimust, kuidas igaühel on päriselt ligipääs selle keele õppele. Kolleegid andsid väga hea ülevaate sellest, mis probleemid seal on, kuni selleni, et kõik eesti keele rühmad, mis avatakse, saavad kohe täis esimesel päeval. Probleeme on väga palju.

Teine hulk inimesi arvab, et eesti keel peaks olema malakas. Selline malakas, millega meie venekeelsetele elanikele öelda, et te ei ole ikka päris. Eestis ikka venelane olla ei või. Sa pead tegema näo, et sa oled eestlane, ja oleks hea, kui sa õpid füüsilist ka eesti keeles, sest muidu sa ikka päris ei ole. Ja vaat sellepärast võiks küll piinlik olla. Päriselt. Kui me nüüd mõtleme, kas me tahame öelda meie venekeelsele elanikkonnale, et te ikkagi olete päris ja me hoolime sellest, ja me hoolime ka sellest, et te võiksite eesti keelt õppida võimalikult hästi, ja me jälgime kõiki probleeme – ja see, miks me räägime eesti keele õppest, ei ole mitte malakas, vaid hoolimine ja riigi vastutus, et kui riik kodanikult midagi nõuab, siis ta teeb selle ka võimalikuks –, siis parlamendi erikomisjon on selleks kõige parem meetod. See näitab, et meie siin saalis hoolime päriselt oma valijatest ja see saal ei ole koht, kus võngutatakse tühja õhku, nagu mõned mõtlesid. Ma ei tea, võib-olla siin mõni rahvasaadik käib kohal sellepärast, et niisama rääkida. Mõned käivad siin sellepärast, et päriselt probleeme lahendada. Ma arvan, et inimesed, kes täna hääletavad selle eelnõu vastu, teevad seda konjunktuurselt ja teevad seda sellepärast, et kasutada eesti keelt malakana. Palun ärme teeme seda! Aitäh!

11:09 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem läbirääkimiste soovi ei ole. Lõpetan läbirääkimised. Eelnõu kohta on esitatud ka üks muudatusettepanek. Selle on esitanud põhiseaduskomisjon ja juhtivkomisjoni otsus on arvestada täielikult. Rohkem muudatusettepanekuid ei ole. Saame minna lõpphääletuse juurde.

Head kolleegid, panen hääletusele Riigikogu otsuse "Eesti keele õppe arengu probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 54 Riigikogu liiget, vastu 24, erapooletuid ei olnud. Otsus on vastu võetud.

2. 11:12 Riigikogu otsuse "Rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (4 OE) teine lugemine

11:13 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Tänapäevakorrapunkt on Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni, Eesti Keskerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu (4 OE) teine lugemine. Ma palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Paul Puustusmaa. Palun!

11:13 Paul Puustusmaa

Hea juhataja! Austatud kolleegid, tänan teid eelneva positiivse otsuse eest! See oli meeldiv. Läheme edasi järgmise punktiga, rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamise küsimusega. Keskerakond, Konservatiivne Rahvaerakond ning Isamaa esitasid k.a 30. aprillil Riigikogu otsuse eelnõu, millega otsustati moodustada rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjon. Eelnõu esimene lugemine oli 27. mail. Peab tänama Jaak Valget antud ülevaate eest, mis oli ääretult põhjalik ja väga meeldiv. Muudatusettepanekute esitamise tähtajaks otsustati määrata 28. mai kell 9. Laekus üks muudatusettepanek sotsiaalkomisjonilt, sotsiaalkomisjon aga võttis hiljem selle tagasi, enne arutelu põhiseaduskomisjonis.

Eelnõu teise lugemise arutelu toimus põhiseaduskomisjonis 28. mail. Seda juhtis Jaak Madison, kohal olid komisjoni liikmed Andrei Korobeinik, Igor Kravtšenko Oudekki Loone asendusliikmena, Mart Nutt, Hanno Pevkur, Heljo Pikhof Indrek Saare asendusliikmena, mina, samuti Taavi Rõivas ja Vilja Toomast. Komisjon otsustas teha eelnõu kohta ühe muudatusettepaneku, analoogse ettepaneku nagu eelneva

eelnõu puhul. Otsustati punkti 1 teine lause sõnastada sellisena, et komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige. Ehk taas asendati selguse huvides sõna "pariteetsus" sellise sõnastusega. Lisaks vaatas komisjon üle keeleteoimetaja tehtud keelelised muudatused ning kiitis teise lugemise teksti heaks. Juhtivkomisjon põhiseaduskomisjonina on teinud otsuse, et kui eelnõu esimene lugemine 27. mail lõpetatakse, siis tehakse täiskogule ettepanek eelnõu teine lugemine lõpetada ning viia läbi lõpphääletus. Aitäh!

11:15 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile on ka küsimusi. Taavi Rõivas, palun!

11:15 Taavi Rõivas

Aitäh! Hea ettekandja! Üks teema, mida komisjonis selle punkti käsitlemisel arutati, oli see, et täpselt samasuguse nimega ja eeldatavalt ka samasuguse sisuga komisjon oli ka Riigikogu eelmise koosseisu ajal ning komisjoni liikmed esitasid selle komisjoni töö tulemuslikkuse kohta viisakalt öeldes kahtlusi. Millel põhineb teie usk, et kui me selle komisjoni uuesti teeme, siis nüüd hakkab mähinal tulemusi tulema ja see komisjon, mis eelmises koosseisus ei lahendanud rahvastikukriisi ära, kuigi ka siis oli väga suur ambitsioon, nüüd seda suudab?

11:16 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Mulle väga meeldis, kui Aadu Must siin puldis olles ütles, et probleemkomisjoni või erikomisjoni moodustamise olulisus tuleneb ju sellest, et tegemist on probleemiga, mis vajab rõhutatud, tugevat lähenemist, see ei ole mitte lihtsalt võib-olla tavapärase töö, vaid sellega rõhutatakse teatud probleemi ülimalt olulisust parlamendi jaoks. Tõsi, ka eelneval perioodil on see komisjon toimunud. Ma sain hea Valdo Randpere sõnavõtust aru, et kui komisjon eelnevalt ei andnud piisavalt head tulemust, siis võiks sellest järeldada, et nüüd me võime selle probleemi üldse unustada, enam mitte sellega tegeleda ja jätta selle asja katki. Meie leiame, et see ei ole vist päris õige. Tegemist on väga olulise probleemiga. Me loodame siiralt, me tõesti loodame seda, et see erakordselt oluline ülesanne leiab sedakorda efektiivsema käsitluse ja ka positiivsema lahenduse.

11:17 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kaja Kallas, palun!

11:18 Kaja Kallas

Aitäh! Hea ettekandja! Mul on lihtne küsimus. Mis kasu sellest komisjonist on? Mis see tulemus olema peab, kui eelmine samasugune komisjon ei suutnud mitte midagi korda saata? Mille järgi te otsustate, kas see komisjon on olnud oma töös edukas? Mis kasu sellest on ja mis läheb Eestis sellest paremaks?

11:18 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! See on analoogne küsimus, mida ka praegusele valitsusele esitatakse, et mis kasu sellisest valitsusest on. Eks tulevik näitab. Nagu ma ütlesin, küsida, mis kasu on komisjonist, kes pole veel töölegi hakanud, on võib-olla pisut ennatlik.

11:18 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kalle Palling, palun!

11:18 Kalle Palling

Aitäh! Eelmises päevakorrapunktis peetud kõnes tõin ma välja kliimamuutused kui ühe väga olulise probleemi nii maailma kui ka Eesti jaoks. Kas te olete valmis siit kõnepuldist kinnitama, et kliimamuutused on tõsine probleem, sellega tuleb tegeleda ja võib-olla isegi teha ettepanek luua mingisugune erikomisjon? Seda esiteks. Teiseks, ma tegin paar telefonikõnet ja sain teada, mis on nii eelmise päevakorrapunktiga kui ka käesoleva päevakorrapunktiga loodava komisjoni kulu. Kas te olete valmis eelnõu juhtivmenetlejana kinnitama, et selle komisjoni loomisega kaasneb kulu suurusjärgus 100 000 eurot aastas?

11:19 Paul Puustusmaa

Aitäh, hea küsija! Kõigepealt kliimamuutuste komisjoni moodustamise kohta. Ma usun, et te võite sellise ettepaneku teha ning kui see on piisavalt hea ja piisavalt aktuaalne, nii et parlament nõustub sellise komisjoni loomisega, siis on see asi ju lahendatud. Aga oma kinnitust sellele teie väidetud maksumusele, 100 000, ma küll andma ei hakka, sest seda asjaolu ei ole komisjon arutanud. Saan kinnitada vaid seda, et ei ole arutanud.

11:20 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Martin Repinski, palun!

11:20 Martin Repinski

Aitäh! Minu küsimus on seotud mitme huvitava sõnavõtuga, mida ma olen siin viimastel minutitel kuulnud. Esiteks tahtsin öelda Taavi Rõivasele aitäh. Sisuliselt sa tunnistasid praegu, et alles viimastel aastatel on valitsus hakanud selle probleemiga tõsiselt tegelema. Teiseks, kas tõesti on olemas inimesi, kes arvavad, et on võimalik kahe aastaga rahvastikuprobleeme lahendada? Mina arvan, et see kindlasti nii ei ole. Me peame andma sellistele komisjonidele rohkem aega, kui me tahame reaalselt tulemust näha.

11:20 Paul Puustusmaa

Täna abi eest, sest mina sõnavõttust otsest küsimust nagu ei leidnud. Jah, täna!

11:20 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

11:20 Jürgen Ligi

Aitäh! Ma võin teid informeerida, härra Repinski, et selle asjaga on tegeldud kogu inimkonna ajaloo jooksul. (Naer saalis.) Aga kas põhiseaduskomisjon tutvus eelmises koosseisus olnud komisjoni töö tulemustega? Eelmine Riigikogu hindas selle töö täielikuks läbikukkumiseks ja see tulemus langes täpselt kokku sellega, mida me rääkisime selle komisjoni moodustamise ajal. Kas te võrdlesite neid stenogramme ja järeldusi, mis tehti kahe aasta pärast, kui komisjon oli pillid kotti pannud?

11:21 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Järeldusteni me kindlasti tulevikus jõuame, aga põhiseaduskomisjoni see koosseis eelneva komisjoni tööga otseselt nii, nagu ma praegu küsimusest aru sain, ei tutvunud.

11:21 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Urmas Kruuse, palun!

11:21 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Auväärt ettekandja! Naljatades võib öelda, et te olete järjepidev: te olete jälle siin ja kõne all on jälle uus komisjon. Aga kui küsida nende komisjonide töö tulemuslikkuse kohta, arvestades, et täpselt sama nimega komisjon oli eelmises koosseisus, siis ma ei ole päris nõus nende inimestega, kes ütlevad, et selle komisjoni töö üldse tulemust ei olnud. Ma kuulasin eile peaministrit, kes oli siin puldis, ja oli näha, et tulemusi oli küll. Tulemus oli see, et peaminister oli üllatunud, et vanemahüvitist tuli liiga palju välja maksta. See näitab, et selle komisjoni töö on mõju selgelt olemas. Valitsus üllatub sellest, et meil võiks rohkem lapsi sündida ja peaks rohkem lapsi sündima, mistõttu eelarve on sattunud raskustesse. Kas te ei pea ettevalmistust ühe komisjoni moodustamiseks puudulikuks, kui te olete valmis siit puldist tunnistama, et te isegi ei uurinud seda, mis oli eelmise samasuguse komisjoni töö tulemus, ega ole sellega kursis?

11:23 Paul Puustusmaa

Aitäh! Ma ei pea seda puudulikuks.

11:23 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

11:23 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud ettekandja! Ma sain sellele küsimusele, miks neid erikomisjone moodustatakse, tegelikult vastuse teie sõnavõtu algusest. Te viitasite Aadu Mustale, kellest ma väga lugu pean, ja ütlesite, et erikomisjone moodustatakse selleks, et rõhutada probleemi tähtsust. Kas erikomisjonil võiks olla ka eesmärk seda probleemi lahendada või on eesmärk täidetud juba pelgalt sellega, kui erikomisjon moodustatakse ning sellega ongi probleemi tähtsust ja olulisust rõhutatud?

11:23 Paul Puustusmaa

Ma tänan küsimuse eest! See oli jah võib-olla ebatäpse sõnastusega viide. Tõepoolest ei saa seda siiski käsitleda selliselt, et sellise erikomisjoni moodustamisel on ainuke oluline ülesanne probleemi tähtsuse rõhutamine. Kindlasti mitte. Me ikkagi eeldame ka teatud tulemust, mis peaks mingi aja jooksul tulema ja mida peaks olema võimalik hinnata.

11:24 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Taavi Rõivas, palun!

11:24 Taavi Rõivas

Aitäh! Kuna komisjonis oli küsimusi ka selle kohta, kuidas täpselt defineerida rahvastikukriisi, kas probleem on eeskätt selles, et meid sünnib liiga vähe ehk meie rahvaarv on liiga kahanev, või nagu osa komisjoni liikmeid arvasid, et meile liigub siia hoopis sisse liiga palju inimesi ehk meie riigi rahvaarv kasvab liiga palju, siis kas ma saan õigesti aru, et seda komisjoni on vaja eeskätt selleks, et koalitsiooni osapooled omavahel konsensussele jõuaksid, milles tegelikult see rahvastikukriis seisneb? Või kas teie oskate öelda, milles see rahvastikukriis teie või valitsuse definitsiooni järgi seisneb?

11:24 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Kindlasti ei ole see komisjon loodud ja seda ei looda selleks, et pelgalt omavahel mingisugust konsensust saavutada. Tegelikult selle rahvastikukriisi olemasolu üle keegi ei vaidle – ma vähemalt eeldan, et keegi ei vaidle – ja rahvastikukriisi komisjoni loomise eesmärk on ikkagi lahenduste leidmine. Need eesmärgid on kindlaks määratud, need on ka seletuskirjas piisava põhjalikkusega välja toodud, mis näitab, et tegemist ei ole – teie sõnu kasutades – sellise konsensusse saavutamise jutuga. Kindlasti mitte.

11:25 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kaja Kallas, palun!

11:25 Kaja Kallas

Aitäh! Hea ettekandja! Võib-olla oli teil vahepeal võimalus konsulteerida. Ma küsin sama küsimuse, mida ma küsisin eelmise otsuse eelnõu kohta. Siin on nimelt sama sõnastus, otsuse eelnõu punkti 1 teine lause ütleb, et komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige. Mis juhtub siis, kui fraktsioon oma liiget sinna ei nimeta?

11:25 Paul Puustusmaa

Tõepoolest, ma pean ka vastama analoogselt, et ma ei kujuta seda situatsiooni ette.

11:26 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Vilja Toomast, palun!

11:26 Vilja Toomast

Aitäh! Ma pean jälle mälu värskendama. Komisjonis tõepoolest nimetati seda ja ka minu enda küsimus Jaak Valgele oli see, miks ta on nii veendunud, et see uus komisjon suudab mingile lõpptulemusele või mingile otsusele jõuda. Kõik olid optimistlikud. Aga miks me ei arutanud selle eelmise komisjoni tööd? Sellel on lihtne põhjus: lõppraportit sellisel kujul, et seda oleks saanud eelmine kord suurde saali tuua,

ei suutnud komisjon lihtsalt kokku kirjutada. Meil polnud midagi arutada, sest see oli sisutühi paber, see ei kõlvanud isegi siin saalis arutamiseks, mida me siis seal komisjonis arutanud oleksime.

11:26 Paul Puustusmaa

Ma tänan selle märkuse eest ja loodan, et see aitab küsimusi vältida.

11:27 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Signe Riisalo.

11:27 Signe Riisalo

Aitäh! Kõigepealt ütlen repliigi korras, et minu meelest ei sobi kuidagi selle komisjoni nimetus – rahvastikukriisi komisjon. Kriis on mingi drastiline muutus, mis on juba toimunud, me otsime siis nagu tagasivaates lahendusi, oleme jätnud kriisi ennetamata. Täna me võiksime rääkida kriisi ennetamisest, aga see selleks. Suuremat muret teeb mulle tõsiasi, et valitsus on otsustanud luua Siseministeriumisse täiendava ministrikoha rahvastikupoliitika teemadega tegelemiseks. Selle ministri portfelli minu arusaamist mööda veel sisustatud ei ole, küll aga on tema huviorbiidis kindlasti, niipalju kui ma olen aru saanud, perepoliitika, mis on selgelt seotud ka kõnealuse komisjoni töö ja tegevusega. Kui ratsionaalne lõpuks on, et me teeme kulutusi nii valitsuse tasandil kui ka Riigikogu tasandil ja ei ühes ega teises formaadis me tegelikult ei näe selgust? Inimesed ei saa aru, millega hakkab tegelema minister Solman, ja tegelikult ei saa meie Riigikogus aru ka sellest, mida see komisjon siis tulemina meile ette näitab, seda enam, et ebamugav olukord oli eelmises koosseisus näha.

11:28 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Palun küsimust!

11:28 Signe Riisalo

Mis on selle mõte?

11:28 Paul Puustusmaa

Tänan küsimuse eest! Mul on tõesti kurb tunnistada, aga ministri tegevuse mõtte arutelu meil komisjonis mitte kuidagi käsitlust ei leidnud. Mis puutub sellesse põhimõtteliselt filosoofilisse diskussiooni, kas meil see kriis on käes või ei ole ja kas selle komisjoni nimetus peaks olema üht- või teistpidi, siis see võib-olla antud kontekstis ei ole väga oluline. Ma tuletan meelde, et algne nimetus oli Riigikogu probleemkomisjoni moodustamine rahvastikukriisi lahendamiseks. See praegune nimetus, rahvastikukriisi probleemkomisjon, on lihtsalt suupärasem, selgem ja arusaadavam.

11:29 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Peeter Ernits, palun!

11:29 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea ettekandja! Ma mäletan analoogseid vaidlusi eelmise Riigikogu ajast. Aga kas ei oleks mõttekas nende n-ö keele ja rahvastikukriisi probleemkomisjonide asemel luua ühtne, praegusel juhul juba 12. alaline komisjon? Nimetame selle siis preambulikomisjoniks. See on tegelikult kõige olulisem teema, kuidas üks või teine eelnõu mõjutab Eesti rahvastiku jätkusuutlikkust – loll sõna, vabandust! – või eesti keeles asjaajamisele üleminekut. Kas võiks need kaks asja kokku panna ja luua 12. komisjoni? Need ülejäänud 11 komisjoni, sotsiaalkomisjon, riigikaitsekomisjon, õiguskomisjon jt, on üsna mõttetud, kui ei ole rahvast, kes räägib eesti keeles, ja see on nii igavesest ajast igavesti.

11:30 Paul Puustusmaa

Tänan küsimuse eest! Mina personaalselt toetaks seda mõtet igati.

11:30 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kalle Palling, palun!

11:30 Kalle Palling

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Parafraseerin nüüd teie sõnu, mida te ütlesite mõni vastus tagasi kolleeg Kaja Kallasele, et teie ei kujuta sellist olukorda ette. Tõesti, me ei kujutanud ka kuni üleeilsele ette sellist olukorda, kus antakse allkiri teaduse rahastamise leppele, aga seda kokkulepet ei täideta, sisuliselt võetakse allkiri pärast valimisi tagasi. Tõesti, ilmselt on uued ajad ja uued kombes, ei olegi nagu mitte midagi teha. Aga üks faktiküsimus ka teile. Selle vastus peitub ühes raamatus, mis anti ilmselt ka teile üle esimesel tööpäeval ja mille pealkiri on "Faktitäius". Kuidas meil üldse maailmas rahvastikuga hetkel lood on, mis on maailma rahvaarv, kui kiiresti see kasvab, mis on see trend ja mis on maailma rahvaarv aastal 2100?

11:31 Paul Puustusmaa

Täna selle küsimuse eest! See raamat on mul öökapi peal, aga ma ei ole jõudnud seda veel läbi lugeda.

11:31 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jürgen Ligi, palun!

11:31 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra Puustusmaa! Ma otsisin, mida te selles valdkonnas enne olete teinud, ja leidsin ühe artikli Eesti Päevalehes, kus te ütlete, et kuritegelik organisatsioon nimega Keskerakond tuleb laiali saata. (Naer saalis.) Üks sarnane organisatsioon tõesti saadeti laiali, see oli rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjon. Keskerakond on alles, aga Keskerakond tegi selle komisjoni. Vähemalt midagi on teie töö tulemusel toimunud. Ma kinnitan, et inimkond on seda asja, et kust lapsed tulevad, teinud enne ka. Aga mida see eelmine komisjon kahe aasta jooksul avastas uut, mida Eesti riik veel ei tea, mida Riigikogu liikmed ei tea, mida teadlased ei tea? Mis on see üksainus mõte, mida see komisjon peale endale palga lisamise tootis?

11:32 Paul Puustusmaa

Aitäh küsimuse eest! Ma pean nüüd taas tuginema austatud Vilja Toomasti vastusele. Vastus teile on seal praktiliselt olemas: käesolev juhtivkomisjon eelmise komisjoni tegevust ei arutanud ega analüüsinud, sest ei olnud, mida arutada või analüüsida. (Naer saalis.)

11:32 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kaja Kallas, kas teil on protseduuriline küsimus? Ei ole. Kaks küsimust on võimalik esitada. Valdo Randpere, palun!

11:33 Valdo Randpere

Aitäh! Ma tahan sissejuhatuseks öelda, et nii silmakirjalikku ja ahnet koalitsiooni kui praegune ei ole ma enne näinud, isegi eelmise koalitsiooni te trumpate üle. Aga ma aitan sind ühe vastusega, mille sa jäid enne Kaja Kallasele võlgu. Kaja küsis, et mis siis saab, kui igast fraktsioonist ei ole esindajat selles komisjonis. Sel juhul seda komisjoni ei teki. Minu üleskutse on nendele fraktsioonidele siin Riigikogus, kellel on veel natukene mõistust ja vastutustunnet, jätke oma esindajad sinna nimetamata, kaasa arvatud Reformierakond, võib-olla ka sotsid, kuigi need on kõik ära põgenenud, aga äkki nad loevad stenogrammi ja avastavad, et see on hea mõte. Ärge nimetage oma esindajat sinna komisjoni ja mitte ka eelmises päevakorrapunktis arutatud komisjoni, sest seal oli täpselt sama klausel sees. Siis need komisjonid ei saa teie oma reeglite järgi sündida. Kas sa jagad mu seisukohta?

11:34 Paul Puustusmaa

Aitäh! Ma ütlesin pigem sedapidi, et ma saan aru, et antud juhul on üleskutse, et kuigi meie riigi ees on olulisi küsimusi, olulisi probleeme ja osa poliitikuid leiavad, et neid on vaja ka lahendada, rõhutatult lahendada probleemkomisjoni kaudu, siis teisalt kutsub opositsioon üles, et lõpetame ära, probleeme ei ole, läheme laiali, ärme tee neid komisjone.

11:34 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Sutt, palun!

11:34 Andres Sutt

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Vältimaks sama saatust, mis oli eelmisel komisjonil, mille raportit ei olegi võimalik lugeda ja selle põhjal tema tegevust hinnata, öelge, mis on need üks-kaks-kolm asja, mida me saame täna siit teie suu läbi eesmärgina kuulda, mille järgi oleks meil võimalik tulevikus selle komisjoni edukust või mitteedukust hinnata, eeldusel, et see komisjon ikkagi luuakse.

11:35 Paul Puustusmaa

Aitäh! Küsimus, võib isegi öelda, et hoiatus, on tegelikult väga õige. Tõepoolest tahaks, et kui periood on lõppenud ja me ootame mingit aruannet, ootame mingit tulemust, et see seekord kindlasti olemas oleks. Ma loodan, et see ka niimoodi on. Aga praegu ma siiski ei tahaks hakata ennustama, milline see on ja kuidas see täpselt välja nägema hakkab, sest see oleks lihtsalt ebaõiglane ja tõenäoliselt ka vale. See on ennustuste valdkond.

11:35 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Toomas Kivimägi, palun!

11:35 Toomas Kivimägi

Aitäh, härra juhataja! Väga lugupeetud ettekandja! Mul on teile suur palve, et te ikkagi kujutaksite korra ette seda olukorda, kus Reformierakond näiteks ei esita oma esindajat sellesse probleemkomisjoni. See ei ole väga raske ülesanne. Kas sellisel juhul jääb komisjon moodustamata?

11:35 Paul Puustusmaa

Aitäh! Ma ei kujuta seda olukorda ette, rõhutan kolmandat korda, ja ma ei taha seda ette kujutada.

11:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Valdo Randpere, palun!

11:36 Valdo Randpere

Mina kujutan seda olukorda ette küll, sest te ise olete sellise reeglistiku teinud. Aga ma olen vahepeal targemaks saanud ja pean iseennast parandama. Ma ütlesin, et ma ei ole näinud nii silmakirjalikku ja ahnet koalitsiooni kui see. Vahepeal tehti mulle selgeks, et Koonderakonna koalitsioon olevat veel hullem olnud.

11:36 Paul Puustusmaa

Vabandust, ma taas ei saanud aru, kas küsimust ei olnud või oli see küsimus. Kas küsimus oli selles, kas me oleme silmakirjalikud? Oli küsimus nii või? (Hääled saalis.)

11:36 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Kas kolleegidel on soovi pidada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole. Ka selle eelnõu kohta on esitatud ... Vabandust! Jah, Jaak Madison, sõnavõtt kohalt, palun!

11:36 Jaak Madison

Aitäh, austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Mu sõnavõtt on niivõrd lühike, et ma ei hakka sinna ette minemagi. Aga mina kujutan küll väga hästi ette seda, kui üks fraktsioon otsustab mitte esitada oma liiget probleemkomisjoni, kuna eelnõu kohaselt on tegemist õiguse, mitte kohustusega. Sellest tulenevalt võib ikka tulla ette olukordi, kus fraktsioon ei leia kompetentset inimest tegelemaks probleemidega, mis on väga tõsised. Eks siis ülejäänud neli liiget ootavad ja lähevad tööga edasi, kuniks ka see üks fraktsioon leiab sobiva inimese ja määrab ta komisjoni liikmeks. Aitäh!

11:37 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kaja Kallas, kas protseduuriline küsimus?

11:37 Kaja Kallas

Siin läheb protseduuriliseks vaidluseks. Kui eelnõu ütleb, et komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige, siis see ei ole kuidagi õigusega seotud, vaid eelnõu ütleb, et peab olema igast fraktsioonist üks liige. See on komisjoni toimimise alus.

11:37 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kuna see küsimus on siit mitmel korral läbi käinud, siis ma püüan seda selgitada. Sellist olukorda kodu- ja töökorra seadus täpselt ei reguleeri. See on järelikult juhatuse otsustada. Sel juhul on juhatusel võimalus ja kohustus moodustada komisjon teistel alustel. (Hääled saalis.) Aitäh! Palun, kellel on protseduuriline küsimus? Valdo Randpere.

11:38 Valdo Randpere

Protseduuri juurde kuulub ka see, et mina olin esimesena järjekorras. Nii et palun seda jälgida! Ma tahtsin öelda sedasama asja mis Kaja ja ma tahan sulle ka vastu vaielda, kallis Helir-Valdor Seeder. Juhatuses te võtate vastu otsused konsensuslikult. See tekst, mille te olete teinud – sel juhul te peate selle otsuse eelnõu ära muutma. Siin ei ole mingit juttu vabatahtlikkusest, siin on öeldud, et sinna kuulub esindaja igast fraktsioonist. Kui te ei jõua juhatuses kokkuleppele muudes alustes, siis sellist komisjoni ei teki. Mina soovitan mitte ainult ühele fraktsioonile, vaid ma kordan veel kord, kahele fraktsioonile, sest sotsid on ka olemas: ärge esitage oma esindajat sinna komisjoni ja las koalitsioon siis pusib sellega, kui tahab.

11:39 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Meil ei ole mõtet seda vaidlust jätkata, sest oletustele me oma tegevust siin ei raja. Me moodustame selle komisjoni täna ära, siis me näeme, kas fraktsioonid esitavad oma esindajad, ja tuleme selle küsimuse juurde tagasi, kui meil on tegelik pilt selge. Meil ei ole mõtet tegeleda täna siin suures saalis oletustega. Nii et, head kolleegid, läheme päevakorraga edasi. Kalle Palling, kas protseduuriline küsimus? Sõnavõtt kohalt. Palun, sõnavõtt kohalt! Mikrofon Kalle Pallingule.

11:39 Kalle Palling

Aitäh! Ka minu sõnavõtt on üsna lühike nii nagu Jaak Madisonil ja peamiselt kõnelengi ma tulenevalt tema sõnavõttust. Nimelt kutsun mina üles kõiki kolleege, kes kuuluvad komisjonidesse, mis tegelevad rahvastikukriisi ennetamisega. Ma arvan, et need komisjonid on siin Riigikogus enamuses, need on komisjonid, kellel on mingi puutumus sellega, et inimesed tunneksid ennast kindlalt, selleks et saada lapsi. Tõesti, neid teemasid saab lülitada alatiste komisjonide päevakorda, kuna ma julgen arvata, et viimasel ajal on komisjonide päevakorrad olnud üsna ahtakesed. Meil on komisjonide tööaeg esmaspäeval, teisipäeval, neljapäeval, lisaks on võimalik teha erakorralisi istungeid. Nii et kõiki neid teemasid, mida me arutame selle päevakorrapunkti raames ja mida me arutasime eelmise päevakorrapunkti raames, on võimalik käsitleda alatiste komisjonide istungitel. Aitäh!

11:40 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Hanno Pevkur, palun sõnavõtt kohalt!

11:40 Hanno Pevkur

Kuna siin protseduurika arutamiseks läks, siis, hea istungi juhataja ja ka põhiseaduskomisjoni esimees, tegelikult on tõepoolest nii, et otsuse eelnõu, mis meil laual on, räägib punktis 1, et komisjoni kuulub igast fraktsioonist üks liige. Selles mõttes on nii, et kui fraktsioonid kandidaati ei esita, siis seda komisjoni juhatus moodustada ei saa. Seetõttu ei ole midagi teha. Kas juhatus võtab vaheaja ja palub põhiseaduskomisjonil koguneda või ei saa me praegu seda otsust vastu võtta? Me võime selle ka vastu võtta, selles mõttes ei ole mingit probleemi, aga siis sõltub fraktsioonidest, kas esitatakse oma kandidaadid või mitte. See ei ole fraktsiooni õigus, see on siin imperatiivselt kirjas, et igast fraktsioonist üks liige. Punkt.

11:41 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ma pean suurele saalile siiski asja selgitama, et ei mindaks kaasa nende eksitustega, mis siin juhtunud on. Praegu me moodustame komisjoni ja seda, kas üks või teine fraktsioon esitab oma konkreetse kandidaadi, me näeme pärast. Siis saab selle juurde tagasi tulla, teistmoodi ei olegi võimalik seda menetleda. Nii et ma palun, Riigikogu liikmed, ärme eksitame suurt saali ja ärme jätkame diskussiooni sellel teemal. Oletuste peale komisjoni rajamist me jätta ei saa. Läheme edasi. Protseduuriline küsimus, Taavi Rõivas, palun!

11:42 Taavi Rõivas

Hea juhataja! See on selles mõttes ikkagi väga oluline, et me kõik ühtemoodi aru saaksime, mida me otsustame ja mida me ei otsusta. Kui istungi juhataja ütleb, et kui tekib selline olukord, kus mõni fraktsioon oma esindajat ei esita, sel juhul saaks juhatus moodustada komisjoni justkui mingil teistsugusel alusel, kui see eelnõu ette näeb, siis mina sellest aru ei saa, kuidas saab juhatus võtta endale voli teha Riigikogu täiskogu praeguse otsuse vastaselt mingis teistsuguses kombinatsioonis komisjoni. Palun põhjendage, millisele õigusaktile te tuginate, kui te seda väidate. Või oli teie esialgne väide ekslik?

11:42 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Ei olnud ekslik. Riigikogu juhatus ei tee ühtegi otsust vastuolus Riigikogu kodu- ja töökorra seadusega, ta lähtub ikka kodu- ja töökorra seadusest. Nii et kui seda komisjoni sellises koosseisus ei ole võimalik moodustada, siis on Riigikogul alati võimalik moodustada probleemkomisjoni teistsugusel alusel, lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seadusest. Selle jaoks on juhatusel oma protseduurid ja otsustusõigus. Nii et tulenevalt kodu- ja töökorra seadusest on meil võimalik moodustada probleemkomisjoni ka teistsugusel alusel kui see, mis täna välja pakutud on. Aga ma veel kord ütlen, et meil ei ole mõtet tegeleda oletustega, täna on saalis konkreetne eelnõu, mis vastab kodu- ja töökorra seadusele, sellel ei ole ühtegi puudust ja me saame sellega rahulikult edasi minna. Seda, mida üks või teine fraktsioon otsustab tulevikus, me näeme siis ja vastavalt sellele läheme ka edasi. Tarmo Kruusimäe, palun, sõnavõtt kohalt!

11:43 Tarmo Kruusimäe

Täna, hea aseesimees! Head töökaaslased ja inimesed, kes te jälgite meid interneti vahendusel ega saa aru, milles on probleem! Kõigepealt üks väike täpsustus Kalle Pallingule: ka reede on meil tööpäev ja komisjonid käivad koos. Kalle, Euroopa Liidu asjade komisjon töötab reedeti ja ma arvan, et kui teil on tahtmist, siis te saate kasutada ka reedest päeva. Nüüd aga, inimesed, kellest paljud on ka eri erakondade valijad! Täna on jäänud Reformierakonnalt õhku selline mõte, et nende jaoks ei ole eesti keele ega ka rahvastikuprobleemid probleemid. Nad väidavad siin, et nemad enda esindajat sellesse komisjoni ei määra. Ma võin teile kõigile öelda, et Reformierakond ei ole enda valimislubadustest taganenud, nad lihtsalt praegu ajavad oksa laiali. Ma ei tea, miks nad seda kummi venitavad, võib-olla sellepärast, et on neljapäev ja paljudel tööpäeval lõpeb. Komisjonidesse aga määravad nad need inimesed täiesti rahulikult, sest nad ei saa öelda enda valijatele, et meil eesti keelega ega rahvastikuga probleeme ei ole. Probleeme on ja seda tunnistavad ka nemad.

11:44 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Oudekki Loone, palun!

11:45 Oudekki Loone

Tegelikult on mul peaaegu et küsimus juhatusele. Huvitav, kui mõni fraktsioon ei nimeta oma liiget, kas siis juhatusele jääb vabadus ise nimetada selle fraktsiooni liige sinna komisjoni, kuivõrd komisjon vajab veel ühte liiget?

11:45 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh küsimuse eest! Ei, sellist vabadust juhatusel ei ole, see saab olla ainult fraktsiooni ettepanek. Toomas Kivimägi, kas sõnavõtt kohalt?

11:45 Toomas Kivimägi

Ei, tegelikult protseduuriline küsimus juhatajale.

11:45 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Protseduuriline küsimus, palun!

11:45 Toomas Kivimägi

Te väljendasite oma voli tegelikult kahel eri moel. Algul te ütlesite, et Riigikogu juhatusel on õigus moodustada komisjon teisel alusel, Taavi Rõivase viimasele küsimusele vastates te ütlesite, et Riigikogul on õigus moodustada teisel alusel. Kumba te silmas pidasite? Teiseks, kui see õigus on juhatusel, siis oleks palve selgitada, milline see teine alus on. Mulle tundub, et me teeme äkki siin täiesti tühja tööd, tegelikult on juhatusel suurem voli kui suurel saalil.

11:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Juhatus on üks osa Riigikogust, nii et juhatusel on selle jaoks omad protseduurid. Aga loomulikult moodustab selle komisjoni Riigikogu suur saal. Kristen Michal, kas sõnavõtt kohalt?

11:46 Kristen Michal

Protseduuriline küsimus. Küsin vanemalt ja targemalt kolleegilt nõu, mida sellises olukorras siis mõelda. Samal ajal, kui väljas öeldakse, et teadus- ja arendustegevuseks raha ei ole, ja meie lahendame siin nende komisjonidega nelja inimese palga probleemküsimust, siis mis te arvate, kui mõned fraktsioonid ei nimeta oma esindajaid nendes komisjonidesse, kas oleks võimalik seda palka proportsionaalselt vähendada? Natukenegi hoiaksime kokku.

11:46 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! See ei ole protseduuriline küsimus. Kaja Kallas, palun!

11:46 Kaja Kallas

Mõtlesin, et tulen siiski pidulikult pulti. Võib-olla osa kolleegide ei olnud eelmise päevakorrapunkti arutelu ajal saalis. Ma rõhutan veel: mis puudutab eesti keelt ja seda, et eesti keelt Eestis õpetatakse, et inimesed oskaksid Eestis eesti keelt rääkida, ja seda, et see on praegu probleem, siis sellest me saame täiesti aru. Mis puudutab rahvastikukriisi, siis ka eelnev ettekandja ei suutnud vastata küsimusele, mis see rahvastikukriis siis on. Me teame eelmise koosseisu ajast – seda möönis ka ettekandja –, et sellel probleemkomisjonil ei olnud mingit tulemit, mitte mingit kasu sellest komisjonist ei olnud. Me ei võitle kuidagi probleemide lahendamise vastu, kui need probleemid on olemas, aga me ei ole nõus selliste probleemkomisjonide moodustamisega, mis toovad kaasa lihtsalt lisakulu, aga mitte mingit tulu. Vaatame näiteks eesti keele õpet. On vaja eksperte, kes neid plaane välja töötaksid, ja Riigikogus neid eksperte sellisel tasemel kindlasti ei ole. Nii et need on kaks eri asja. Palun ärge pange neid ühte patta! Me kutsume kõiki üles nende probleemkomisjonide moodustamist mitte toetama. Aitäh!

11:48 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kuna Kalle Pallingu nime mainiti läbirääkimistel, siis tal on õigus repliik öelda. Kas te soovite sõna? Palun mikrofon Kalle Pallingule!

11:48 Kalle Palling

Aitäh! Kuna kolleeg Kruusimägi mainis mu nime, siis ma pean veel kord täpsustama, millest käib jutt. Jutt käib komisjonide loomise kulust 100 000 + 100 000. See on väga tõsine asi. Siin maja ees räägitakse praegu sellest, et teadusraha kaob ära, meil on kogutud mitmeid kordi allkirju päästjate ja politseinike palga tõusuks. Täiesti tuimalt peetakse nüüd aga pidu katku ajal. Olukorras, kus kõikidele ministriumitele on antud ülesanne kärpida kulusid umbes 10%, ei ole loogiline luua lisaametikohti ainult Riigikogu liikmetele. Me teame ju varasemast kogemusest, et see n-ö *staff*, see tehniline personal võetakse teiste komisjonide arvel. Nii et me räägime ikkagi siin tuimast raiskamisest, mitte sellest, et teemad ei ole olulised. Teemad on väga olulised, aga neid teemasid on veel, nagu kolleegid Jürgen Ligi ja Kristen Michal on maininud.

11:49 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Tarmo Kruusimäe, kuna teie nime mainiti läbirääkimistel, siis on teil õigus repliik öelda.

11:49 Tarmo Kruusimäe

Ma tahtsin öelda seda, et minu nime just ei mainitud. See ongi protseduuriline märkus. Meid on eelnevaltki segamini aetud. Toomas Kruusimägi, kes on Tallinna Inglise Kolledži direktor, ja Tarmo Kruusimäe on kaks täiesti erinevat inimest, aga aeg-ajalt öeldakse, et Tarmo Kruusimägi ja Toomas Kruusimäe. Toomas Kruusimäe on minu isa, kes on kahjuks manalamees, ja Tarmo Kruusimägi ei ole siin saalis, siin on Tarmo Kruusimäe.

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, Tarmo Kruusimäe! Oleme siis, kolleegid, nimede väljaütlemisel täpsed. Jürgen Ligi, kas protseduuriline küsimus?

11:50 Jürgen Ligi

Ei ole, minu nime nimetati. (Naer saalis.)

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läbirääkimistel ei nimetatud.

11:50 Jürgen Ligi

Nimetati küll!

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

See oli eelmise eelnõu puhul. (Naer saalis. Aplaus.)

11:50 Jürgen Ligi

Ei, äsja nimetas Kalle Palling minu nime.

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kolleegid! Jürgen Ligi, mul on kirjas, kelle nimesid eelmise eelnõu menetlemisel nimetati, ma võin ette lugeda: Jürgen Ligi, Jaak Madison, Signe Kivi, Aadu Must, Heidi Purga ja Kalle Palling.

11:50 Jürgen Ligi

Härra esimees! Härra esimees!

11:50 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rohkem ei nimetatud. Selle eelnõu menetlemisel teie nime ei nimetatud.

11:50 Jürgen Ligi

Aga praegu nimetas Kalle Palling, ta ründas mind, ta nimetas mu nime. (Naer saalis.) Nüüd ma nõuan sõna. Ma praegu ei mõtle välja, mida ma rääkida tahan. (Naer saalis.) Küll aga võin ma öelda, et Tarmo Kruusimäed ei aja mitte keegi mitte kunagi kellegagi segi.

11:51 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, kolleegid! Läheme nüüd eelnõu menetlemisega edasi. Läbirääkimised on lõppenud. Eelnõu kohta on esitatud üks muudatusettepanek. Selle on esitanud põhiseaduskomisjon juhtivkomisjonina ja põhiseaduskomisjoni seisukoht oli täielikult arvestada. Me võime minna eelnõu lõpphääletuse juurde. Head kolleegid, panen hääletusele Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni, Eesti Keskerakonna fraktsiooni ja Isamaa fraktsiooni esitatud Riigikogu otsuse "Rahvastikukriisi lahendamise probleemkomisjoni moodustamine" eelnõu. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt hääletas 54 Riigikogu liiget, vastu oli 22, erapooletuid ei olnud. Otsus on vastu võetud.

3. 11:54 Riigikogu otsuse "Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (17 OE) esimene lugemine

11:54 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme edasi. Täna kolmas päevakorrapunkt on Riigikogu väliskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (17 OE) esimene lugemine. Ma palun ettekandjaks väliskomisjoni aseesimehe Marko Mihkelsoni. Palun!

11:54 Marko Mihkelson

Lugupeetud koosoleku juhataja! Head kolleegid! Nii nagu ikka iga uue Riigikogu koosseisu alguses, on meil vaja ellu kutsuda parlamentaarsed välisdelegatsioonid. Esimene seesugune otsuse eelnõu puudutab Riigikogu delegatsiooni Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarses Assamblees. 6. mail arutas väliskomisjon selle delegatsiooni moodustamise põhimõtteid ja palus fraktsioonidel teha ettepanekuid kandidaatide kohta. Komisjon tegi ka ettepaneku, et meie põhidelegatsioonid, sh delegatsioon NATO Parlamentaarse Assamblee juures, moodustuksid viisil, et igast fraktsioonist oleks seal üks liige. 13. mail arutas väliskomisjon saadud ettepanekuid ja otsustas moodustada Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni järgmises koosseisus: delegatsiooni juht Kadri Simson, liikmed Ants Laaneots ja Sven Sester ning asendusliikmed Leo Kunnas ja Sven Mikser. Ühiselt tehti konsensuslikud otsused: juhatusetele tehti ettepanek saata eelnõu neljapäevaks, 30. maiks Riigikogu täiskogu istungi päevakorda ja ettekandjaks määrati siinkõneleja. Aitäh!

11:56 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, lugupeetud ettekandja! Teile küsimusi ei ole. Kuna eelnõu kohta muudatusettepanekuid ei esitatud, siis me saame minna kohe lõpphääletuse juurde.

Head kolleegid, lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 117 lõikest 3, panen lõpphääletusele väliskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Otsuse poolt hääletas 65 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei olnud. Otsus on vastu võetud.

4. 11:58 Riigikogu otsuse "Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (18 OE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme tänase viimase päevakorrapunkti juurde, Riigikogu väliskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu (18 OE) esimene lugemine. Ettekandja väliskomisjoni aseesimees Marko Mihkelson, palun!

11:58 Marko Mihkelson

Lugupeetud koosoleku juhataja! Head kolleegid! Selle eelnõuga moodustatakse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsioon. 6. mail palusime fraktsioonidel esitada kandidaadid ja 13. mail komisjoni istungil kinnitasime delegatsiooni ettepanud kujul. Delegatsiooni juht on Mart Nutt, liikmed Kerstin-Oudekki Loone ja Heljo Pikhof ning asendusliikmed Johannes Kert ja Anti Poolamets. Tegime menetlusliku otsuse teha Riigikogu juhatusetele ettepaneku saata eelnõu tänaseks, 30. maiks Riigikogu täiskogu istungi päevakorda, ettekandjaks määrasime siinkõneleja. Delegatsiooni moodustamist toetati konsensuslikult. Aitäh!

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Ettekandjale küsimusi ei ole, kõnesoove kolleegidel ei ole, muudatusettepanekuid eelnõu kohta ei esitatud. Võime minna lõpphääletuse juurde. Kas me võime minna hääletuse juurde?

Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 117 lõikest 3, panen lõpphääletusele väliskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni moodustamine" eelnõu 18. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt hääletas 63 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei olnud. Otsus on vastu võetud.

Aitäh, head Riigikogu liikmed! Täna istung on lõppenud.

Istungi lõpp kell 12.01.